

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД  
“УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”  
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ СТОМАТОЛОГІЇ ТА ЛАБОРАТОРНОЇ  
МЕДИЦИНИ  
Кафедра стоматології післядипломної освіти**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. директора навчально-наукового  
інституту стоматології та лабораторної  
медицини

\_\_\_\_\_ Євген КОСТЕНКО

«01» вересня 2025р.

**СИЛАБУС ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ В ІНТЕРНАТУРІ  
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «СТОМАТОЛОГІЯ»**

Галузь знань:	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Складник освіти:	Післядипломна освіта, первинна спеціалізація
Спеціальність:	II Стоматологія
Попередня освіта:	Ступінь магістра за спеціальністю 221 «Стоматологія»

Силабус програми з спеціалізації лікарів-інтернів складена на основі навчального плану та програми спеціалізації (інтернатури) та випускників вищих медичних закладів освіти – III-IV рівнів акредитації за фахом «Стоматологія» затвердженої наказом Міністерства охорони здоров'я України 14 липня 2022 року № 1219.

Силабус затверджений на засіданні кафедри стоматології післядипломної освіти

Протокол від «28» серпня 2025 року № 1

завідувач кафедри \_\_\_\_\_ Анатолій ПОТАПЧУК  
(підпис)

Силабус схвалений на засіданні науково-методичної комісії ННІ стоматології та лабораторної медицини ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Протокол від «01» вересня 2025 року № 1

Голова науково-методичної комісії  
ННІ стоматології та лабораторної медицини

\_\_\_\_\_ Оксана КЛІТИНСЬКА  
(підпис)

«01» вересня 2025 року

© Потапчук А.М., 2025 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2025 р.

**СКЛАД РОБОЧОЇ ГРУПИ**

КОСТЕНКО Євген Якович	В.о. директора навчально-наукового інституту стоматології та лабораторної медицини ДВНЗ «Ужгородський національний університет», доктор медичних наук, професор
ПОТАПЧУК Анатолій Мефодійович	завідувач кафедри стоматології післядипломної освіти ДВНЗ «Ужгородський національний університет», доктор медичних наук, професор
КЛІТИНСЬКА Оксана Василівна	професор кафедри стоматології післядипломної освіти ДВНЗ «Ужгородський національний університет», доктор медичних наук, професор
КРИВАНИЧ Володимир Миколайович	доцент кафедри стоматології післядипломної освіти ДВНЗ «Ужгородський національний університет», кандидат медичних наук, доцент

## Характеристика силабуса

Силабус – це персоніфікована програма з кожної дисципліни, що готується для інтерна та пояснює йому суть і форму навчання, конкретизує компетентності, які він здобуде в процесі оволодіння дисципліною, та яким чином відбуватиметься оцінювання результатів навчання.

Метою розробки силабусу є надання у доступній формі повної інформації про специфіку вивчення дисципліни, що оновлюється на початок нового навчального року.

Силабус розроблений на основі передового світового досвіду і сучасних тенденцій підготовки лікарів-стоматологів.

Основне завдання інтернатури за спеціальністю «Стоматологія» - підвищення рівня практичної і теоретичної підготовки лікарів-інтернів, їх професійної готовності до самостійної лікарської діяльності з метою присвоєння звання «лікар-спеціаліст».

Силабус програми підготовки в інтернатурі представляє єдиний комплекс освітніх та практичних компонентів, спланованих й організованих закладами вищої освіти і базами стажування з метою забезпечення набуття лікарями-інтернами компетентностей, необхідних для отримання кваліфікації лікаря-спеціаліста, та який ґрунтується на академічній добросовістості, медичній етиці та деонтології, доказовій медицині.

Тривалість навчання – 1 рік. Початок підготовки в інтернатурі - з 01 серпня навчального року.

Програма підготовки в інтернатурі за спеціальністю «Стоматологія» складається з двох частин: освітньої та практичної.

Освітня частина інтернатури проводиться на кафедрі стоматології післядипломної освіти, що здійснюють підготовку лікарів-інтернів, та триває три місяці. Програма підготовки передбачає читання лекцій, проведення семінарських і практичних занять, клінічних розглядів, клінічних конференцій з аналізом важливих питань діагностики і лікування, експертну оцінку амбулаторних картк.

На практичних заняттях лікарі-інтерни удосконалюють методи діагностики, лікування основних стоматологічних захворювань, засвоюють методики роботи новими матеріалами з використанням сучасних технологій, вивчають державний реєстр лікарських засобів, дозволених для застосування в медичній практиці, доповнений переліком матеріалів і засобів, які використовуються у стоматології. Лікарі-інтерни приймають участь у роботі науково-практичних конференцій, міських, обласних, міжнародних семінарів, працюють із сучасною медичною літературою, готують презентації.

За результатами проходження освітньої частини інтернатури проводиться проміжний контроль за виконанням програми підготовки. Кожен кредитний модуль навчальної дисципліни завершується семінарським підсумковим заняттям із захистом персоніфікованого клінічного практично-орієнтованого проєкту у вигляді презентації, який є цікавим кейсом в освоєнні сучасних технологій протоколів лікування. Відповідно, кожний викладач відповідної дисципліни у перший день циклу у вільній формі зобов'язаний надати кожному лікарю-інтерну індивідуалізовану тему семінарського заняття, який наближений до програми тематичного модуля навчальної дисципліни підготовки в інтернатурі за

спеціальністю "Стоматологія" для самопідготовки до семінару.

Викладач надає інтерну формат клінічного випадку, який підбирає з об'єму бази даних КТ та сканів кафедри, які можна включити, як елементи цифрової стоматології в свою доповідь. До цієї бази кафедри має доступ кожен викладач згідно наданого посилання на його особисту електронну пошту. Викладач зобов'язаний тісно співпрацювати, надавати консультативну допомогу та контролювати формат протоколу виконання у підготовці інтерна до публічного колективного захисту його презентації протягом всього навчального модуля. На семінарі інтерни представляють свої тези виступу на підставі індивідуального виконаного завдання.

Відповідальна група професорсько-викладацького складу оцінює професійність виступу, вміння формулювати і відстоювати свою позицію в колективній дискусії аудиторії.

Даний проєкт є складовою атестаційної оцінки рівня знань та вмінь володіння практичними навичками.

У зв'язку з реформуванням навчального процесу в інтернатурі затвердженого на засіданні кафедри та Вченій раді факультету введено освоєння програми елементів цифрової стоматології для інтернів, тому одну половину кожного навчального дня кредитного модуля проводиться традиційно як прописано в силабусі, друга половина буде присвячена вивченням цифрової стоматології. Викладач і всі інтерни підгрупи мають приходити на заняття у халатах і кожен з особистим ноутбуком для освоєння технології навчання цифрової стоматології.

Результати проміжного оцінювання ступеня оволодіння відповідними компетентностями фіксуються у відомості обліку відвідувань та успішності та враховуються під час підсумкового оцінювання за шкалою відповідно до вимог програми підготовки в інтернатурі за конкретною спеціальністю. Виконання програми інтернатури засвідчується журналом обліку роботи лікаря-інтерна та заліковою книжкою перебування навчання на кафедрі стоматології післядипломної освіти та базі стажування.

Відпрацювання пропущених занять з відповідних дисциплін здійснюється згідно розкладу відробок, який висвітлений на сайті кафедри і здійснюється дистанційно у вигляді презентації на 30-40 слайдів по тематиці пропущеного заняття. За одну відробку можна відпрацювати дві теми у одного викладача. Презентації на відпрацювання інтерни надсилають викладачу відповідної дисципліни, який робить її експертну оцінку. Відпрацьоване заняття у вигляді презентації викладач надсилає її на пошту відробок [vidrobkypo@gmail.com](mailto:vidrobkypo@gmail.com), де проводиться реєстр відробок у відповідному журналі.

Практична підготовка лікарів-інтернів на базах стажування здійснюється протягом 8 місяців, де інтерни ведуть прийом стоматологічних хворих, удосконалюють професійну майстерність, сучасні методи діагностики, лікування і профілактики. На семінарських заняттях лікарі-інтерни на основі практичної роботи і вивчення фахової літератури обговорюють актуальні питання діагностики, етіології, патогенезу, лікування стоматологічних захворювань, помилки й ускладнення, які виникають під час роботи.

З метою реформування та оптимізації рівня практичної підготовки лікарів-інтернів на клінічних базах стажування, їх професійної готовності до самостійної лікарської діяльності, запровадити на завершення виконання практичної частини навчальної програми в інтернатурі обов'язкову візуалізовану презентацію освоєння практичних навичок в форматі демонстрації динаміки лікування пацієнта з покроковим персоніфікованим цифровим протоколом клінічних випадків з усіх навчальних дисциплін та послідуною її експертною оцінкою куратором кафедри та бази стажування.

Навчальний процес лікарів-інтернів проводиться за силабусом програми підготовки в інтернатурі, яка розроблена на кафедрі стоматології післядипломної освіти відповідно до вимог стандарту вищої освіти за спеціальністю 221 Стоматологія, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 24.06.2019 року №879, Міністерством охорони здоров'я України 22.06.2021 №1254 «Положення про інтернатуру» та Міністерством охорони здоров'я України 14.07.2022 року №1219 «Примірна програма підготовки в інтернатурі».

З метою підвищення рівня освітньої та практичної підготовки лікарів-інтернів базисні клінічні бази кафедри доповнилися авторитетними приватними стоматологічними медичними закладами, згідно вимог паспорту до баз стажування: ТзОВ «Університетська стоматологічна поліклініка» (керівник – Ляхіна М.В.), медичний центр «VITRUS» (керівник доц. Русин В.В.), ТОВ «ДЕНС»(керівник Рогач Р.В.), стоматологія «White» (керівник Костенко О.Є), стоматологічна клініка «Д/М» (керівник Мельничук Н.І.), стоматологічна клініка «Дентал Класік» (керівник доц. Криванич В.М.), «Ортодонтична стоматологічна практика» (керівник Рівіс М.В.), які затверджені ДВНЗ «УжНУ» та департаментом охорони здоров'я Закарпатської ОДА. Керівники цих закладів є штатними працівниками кафедри.

На лікарів-інтернів під час проходження освітньої частини програми інтернатури в закладі вищої освіти поширюються правила внутрішнього розпорядку та норми положення про організацію освітнього процесу відповідного закладу вищої освіти, під час проходження практичної частини програми інтернатури - правила внутрішнього розпорядку, встановлені для працівників цього закладу охорони здоров'я.

Під час проходження практичної частини програми інтернатури на базі стажування лікарів-інтернів, лікарі-інтерни працюють під керівництвом куратора лікарів-інтернів, а під час проходження освітньої частини програми підготовки в інтернатурі у закладі вищої освіти керівництво здійснює закріплений за ним

керівник групи.

Лікарі-інтерни мають право:

- користуватися лабораторіями, кабінетами, аудиторіями, читальними залами, бібліотеками та іншими навчальними і допоміжними підрозділами бази стажування лікарів-інтернів та закладу вищої освіти, що здійснює підготовку лікарів-інтернів, в якому вони навчаються в інтернатурі;

- брати участь у виробничих нарадах кафедр в частині обговорення питань удосконалення освітнього процесу та інших питань, пов'язаних з навчанням, лікарів-інтернів;

- здійснювати діяльність з відповідної спеціальності з прогресивним рівнем складності під час проходження програми інтернатури;

- ініціювати зміну бази лікарів-інтернів у порядку, визначеному пунктом 2 розділу VII цього Положення, у разі ненадання базою стажування обсягу роботи відповідно до програми підготовки в інтернатурі з певної спеціальності.

- брати участь у науково-практичних конференціях, та інших навчальних заходах, які за тематикою відповідають програмі навчання в інтернатурі.

Лікарі-інтерни зобов'язані:

- набувати, поглиблювати і удосконалювати теоретичні знання, вміння і навички;

- у повному обсязі та своєчасно виконувати програму підготовки в інтернатурі;

- дотримуватись принципів академічної доброчесності;

- дотримуватись інструкцій керівника групи лікарів-інтернів у закладі вищої освіти та куратора лікарів-інтернів на базі стажування лікарів-інтернів, що стосуються діяльності лікарів-інтернів.

Під час проходження інтернатури молоді спеціалісти мають усі права і несуть відповідальність за свої дії відповідно до чинного законодавства. Тривалість робочого дня встановлюється відповідно до спеціальності лікаря і регламентується чинним законодавством. Нормативи прийому для лікарів-інтернів плануються відповідно до навчальної програми. Облік роботи лікаря-інтерна проводиться згідно із затвердженою обліковою та звітною документацією лікаря-стоматолога.

По закінченню строку підготовки в інтернатурі лікарі-інтерни проходять підсумковий контроль у формі атестації для визначення знань і практичних навичок з присвоєнням звання «лікар-спеціаліст» за спеціальністю «Стоматологія». До атестації для визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання «лікар-спеціаліст» допускаються лікарі-інтерни, які повністю виконали програму підготовки в інтернатурі. Підсумкове оцінювання (атестація) лікарів-інтернів включає:

- 1) ліцензійний інтегрований іспит «Крок 3»;

- 2) іспит з оволодіння практичними навичками, по закінченню якого проводиться співбесіда зі спеціальності.

Допуск лікарів-інтернів до проведення атестації для визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання «лікар-спеціаліст» оформлюється наказом ректора ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Відрахування з інтернатури здійснюється:

- у разі, якщо лікар-інтерн не з'явився до 10 серпня поточного року на базу стажування лікарів-інтернів та не повідомив про поважні причини відсутності заклад вищої освіти та базу стажування;
- у разі, якщо лікар-інтерн не з'явився своєчасно та не повідомив про поважні причини відсутності протягом 10 календарних днів з дати початку освітньої частини програми підготовки в інтернатурі заклад вищої освіти, що здійснює підготовку лікарів-інтернів;
- за невиконання програми підготовки в інтернатурі (у разі виконання менше третини обсягу програми підготовки);
- за систематичне порушення правил внутрішнього розпорядку;
- за пропуск занять без поважних причин, якщо лікарі-інтерни пропустили більше третини занять в закладі вищої освіти, що здійснює підготовку лікарів-інтернів;
- у разі порушення умов договору про надання освітніх послуг із закладом вищої освіти, або умов договору про надання платної послуги із базою стажування лікарів-інтернів;
- за власним бажанням;
- у зв'язку із завершенням підготовки за відповідною програмою підготовки в інтернатурі.

Відрахування з інтернатури здійснюється наказом ДВНЗ «УжНУ» або бази стажування, які видали наказ про зарахування до інтернатури, за поданням керівника бази стажування, або ректора.

Копія наказу про відрахування з інтернатури направляється до бази стажування лікарів-інтернів та до структурного підрозділу закладу вищої освіти відповідно.

Повторне зарахування в інтернатуру лікарів-інтернів, відрахованих відповідно до цього розділу, здійснюється на загальних підставах відповідно до цього Положення.

Виконання програми підготовки в інтернатурі призупиняється у таких випадках:

- за непрацездатністю, якщо за висновком лікарсько-консультативної комісії (далі - ЛКК) або медико-соціальної експертної комісії (далі - МСЕК), визначена непрацездатність лікаря-інтерна до роботи лікарем-інтерном;
- у разі виходу у відпустку у зв'язку з вагітністю та пологами або відпустку для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку.

Виконання програми підготовки в інтернатурі поновлюється за заявою лікаря-інтерна і здійснюється за індивідуальним навчальним планом.

Зміна спеціальності в інтернатурі може відбуватися у зв'язку:

- з непрацездатністю, якщо за висновком ЛКК або МСЕК визначено, що лікарі-інтерни є непрацездатними для проходження програми підготовки в інтернатурі з відповідної спеціальності;
- з проходженням військової служби чоловіком (дружиною в тому числі за контрактом), у військових формуваннях створених відповідно до законодавства України (крім строкової) та служби в органах внутрішніх справ поза місцем розташування бази стажування лікарів-інтернів, у випадку відсутності обраної спеціальності за місцем проходження військової служби.

Зміна спеціальності в інтернатурі з інших підстав не допускається.

Лікарі-інтерни мають право повторно вступити до інтернатури на наступний рік, згідно положення про інтернатуру.



## СИЛАБУС ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ В ІНТЕРНАТУРІ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «СТОМАТОЛОГІЯ»

<b>Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу</b>	Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет» ННІ стоматології та лабораторної медицини
<b>Галузь знань</b>	I Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
<b>Складник освіти</b>	Післядипломна освіта, первинна спеціалізація
<b>Спеціальність</b>	Стоматологія
<b>Кваліфікація</b>	Лікар-спеціаліст
<b>Тип документу</b>	Сертифікат лікаря-спеціаліста
<b>Передумови вступу</b>	Ступінь магістра в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 221 «Стоматологія»
<b>Форма проходження інтернатури</b>	Очна
<b>Мова (и)</b>	Українська
<b>Кафедра (назва, адреса, телефон, e-mail)</b>	Кафедра стоматології післядипломної освіти 88000, м. Ужгород, вул. Університетська 16а
<b>Керівник кафедри</b>	д.мед.н., професор ПОТАПЧУК А.М. <a href="mailto:kaf-stomat-po@uzhnu.edu.ua">kaf-stomat-po@uzhnu.edu.ua</a> <a href="mailto:stomatkafedra@gmail.com">stomatkafedra@gmail.com</a> <a href="mailto:anatoliy.potapchuk@uzhnu.edu.ua">anatoliy.potapchuk@uzhnu.edu.ua</a>
<b>Викладання та навчання</b>	Лекційні, семінарські, практичні заняття в малих групах, в тому числі на клінічних базах, практика, консультації з викладачами, самостійна позааудиторна робота. Проблемно-орієнтоване навчання, самонавчання, практично-орієнтоване навчання, навчання через дослідження, симуляційне навчання.

<b>Академічні права інтерна</b>	<p>Після підготовки в інтернатурі фахівцю присвоюється кваліфікація – лікар-спеціаліст, який здатний виконувати зазначену в ДК 003:2010 професійну роботу і може займати відповідну лікарську посаду: 2222.2 лікар-стоматолог. Після закінчення інтернатури та присвоєння кваліфікації – лікар-спеціаліст фахівці можуть пройти спеціалізацію та виконувати відповідну професійну роботу стоматолога певного фаху, який зазначений в чинному на даний час Національному класифікаторі України «Класифікатор професій», займати відповідну лікарську посаду у закладах охорони здоров'я, самостійне працевлаштування і підтримувати безперервний професійний розвиток. Випускники інтернатури також можуть вступати на освітньо-наукові програми для здобуття ступеня «доктор філософії» й отримувати додаткові кваліфікації в системі післядипломної освіти.</p>
-------------------------------------	--

<p><b>Моніторинг та оцінювання</b></p>	<p>Відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 22 червня 2021 року № 1254 «Про затвердження Положення про інтернатуру, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 17 серпня 2021 року за № 1081/36703 {Із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства охорони здоров'я № 218 від 03.02.2022, № 493 від 16.03.2022, № 805 від 13.05.2022}</p> <p>Оцінювання знань здобувачів вищої освіти відбувається відповідно до:</p> <p>Положення про організацію освітнього процесу в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет»  <a href="https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357">https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357</a></p> <p>Положення про порядок та методичку проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті  <a href="https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5952">https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5952</a>,</p> <p>Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет»  <a href="https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/11070">https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/11070</a> з дотриманням норм академічної доброчесності відповідно до Положення про академічну доброчесність в Ужгородському національному університеті  <a href="https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12223">https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12223</a>.</p> <p>Процедура оцінювання здобувачів вищої освіти також враховує результати неформальної освіти згідно Положення про порядок визнання у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» результатів навчання, здобутих у неформальній освіті</p>
--	--

	<p><a href="https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22966">https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22966</a>.</p> <p>Нааявна чітка процедура розгляду апеляцій здобувачів вищої освіти, яка описана в Положенні про порядок застосування заходів з врегулювання конфліктів та спорів (суперечок) у діяльності співробітників та здобувачів вищої освіти Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» <a href="https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22964">https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22964</a> та Положенні про порядок оскарження результатів (апеляція) оцінювання в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» <a href="https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22967">https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22967</a>.</p> <p>Контрольні заходи оцінювання навчання в інтернатурі включають поточний і підсумковий контроль знань, практичних навичок. Оцінка «Зараховано», «Незараховано» виставляється за підсумками заліків.</p> <p>Підсумкова атестація за силабусом програми підготовки за спеціальністю 221 «Стоматологія» здійснюється у формі єдиного державного атестаційного іспиту.</p>
<p><b>Кадрове забезпечення</b></p>	<p>Кадрове забезпечення силабусу програми відповідає ліцензійним вимогам діяльності за регульованими освітніми програмами.</p> <p>Професорсько-викладацький склад постійно проходить стажування відповідно до Положення про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних та науково-педагогічних працівників ДВНЗ «Ужгородський національний університет» <a href="https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5950">https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5950</a>.</p> <p>Переважна частина викладачів професійних дисциплін активно проводять лікувально-діагностичну роботу та мають практичний досвід. До викладання залучено чимало практикуючих медичних експертів та професіоналів на умовах сумісництва. Усі науково-педагогічні працівники, що проводять лекції з дисциплін силабусу програми, мають науковий ступінь. Більша частина викладачів клінічних дисциплін активно проводять лікувально-діагностичну роботу та мають практичний досвід.</p>

<b>Матеріально-технічне забезпечення</b>	<p>Матеріально-технічна база стоматологічного факультету та приватні бази стажування, які задіяні в навчальний процес дозволяє здійснювати навчальний процес, наукову і лікувальну роботу на сучасному рівні згідно з вимогами державних стандартів вищої освіти щодо підготовки фахівців, навчального плану та програмних компонентів освітньо-професійної програми. Умови навчання в інтернатурі повністю відповідають гігієнічним вимогам. Навчальний процес забезпечений необхідними медичними фантомами та муляжами, діагностичними</p>
	<p>засобами та приладами. На підставі укладених договорів при навчанні використовується сучасне медичне обладнання та апарати комунальних та приватних лікувально-профілактичних закладів м. Ужгорода.</p>
<b>Інформаційне та навчально-методичне забезпечення</b>	<p>Офіційний веб-сайт <a href="http://www.uzhnu.edu.ua">http://www.uzhnu.edu.ua</a> містить інформацію про освітні програми, навчальну, наукову і виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- необмежений доступ до мережі Інтернет;</li> <li>- фонди та електронні каталоги наукової бібліотеки ДВНЗ «УжНУ», а також до електронного репозитарію ДВНЗ «УжНУ» (<a href="https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/">https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/</a>) де містяться навчально-методичні матеріали з дисциплін навчального плану;</li> <li>- наукова бібліотека, читальні зали;</li> <li>- віртуальне навчальне середовище Moodle (<a href="https://e-learn.uzhnu.edu.ua">https://e-learn.uzhnu.edu.ua</a>).</li> </ul> <p>Навчальні та дидактичні матеріали, презентації, навчальні відео, практичні кейси та ситуаційні завдання, тести з дисциплін даної освітньої програми доступні студентам через систему електронного навчання університету. Університет забезпечений доступом до міжнародних наукометричних баз даних Web of Science та Scopus.</p>

<b>Політика курсу</b>	<p>Вказуються політики академічної доброчесності, специфічні політики програми, що мають значення для курсу Академічна доброчесність: очікується, що роботи інтернів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших інтернів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності.</p> <p>Виявлення ознак академічної не доброчесності в роботі інтерна є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Джерела підготовки: джерельна база може надаватись викладачем виключно в освітніх цілях без права передачі її третім особам. Інтерни заохочуються до використання і іншої літератури, якої не передбачено у списку рекомендованої.</p>
<b>Рівень оволодіння</b>	<p>Для кожної компетенції, практичної навички визначається в кожному з діапазонів від «А» до «D»:</p> <p><b>A:</b> Має знання, описує.</p> <p><b>B:</b> Виконує, керує, демонструє під наглядом.</p> <p><b>C:</b> Виконує, керує, демонструє самостійно.</p> <p><b>D:</b> Вчить або контролює інших у виконанні, управлінні, демонстрації.</p>
<b>Обсяг програми</b>	<p>Всього 11 місяців (1716 годин).</p> <p>У т.ч. занять на кафедрі: 3 місяці (468 годин).</p> <p>На базі стажування – закладі охорони здоров'я - 8 місяців (1248 годин).</p>

## II. ГРАФІК ОСВІТНЬОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ ПРОХОДЖЕННЯ ІНТЕРНАТУРИ

**Тривалість підготовки в інтернатурі:** 11 місяців (1716 годин).

**Освітня частина:** (заклади вищої або післядипломної освіти) три місяці щорічно (468 годин).

**Практична частина:** (бази стажування) 8 місяців (1248 годин).

Рік Підготовк и	МІСЯЦІ											
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
I-й потік	Б	К	К	К	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	В

Б – практична частина підготовки на базі стажування;

К – освітня частина підготовки – навчання на кафедрі;

В – відпустка.

### РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ПІДГОТОВКИ ІНТЕРНІВ В ОСВІТНІЙ ЧАСТИНІ ІНТЕРНАТУРИ НА БАЗІ ДВНЗ «УжНУ»

Код курсу, розділу	Назва курсу	Кредити (ECTS)	Всього годин	Вид заняття			
				Лекції	Семинари	Практичні заняття	Самостійні на роботу
1	<b>Терапевтична стоматологія</b> (пародонтологія та фізіотерапія)	4	120	22	6	66	26
2	<b>Дитяча Стоматологія</b>	4	120	20	6	66	28
3	<b>Хірургічна стоматологія</b> (невідкладні стани в стоматологічній практиці та тактична медицина)	4	120	24	6	66	24
4	<b>Ортопедична стоматологія</b>	4	120	24	6	66	24
5	<b>Ортодонтія</b>	3	90	6	6	66	12
	<b>Всього</b>	<b>19</b>	<b>570</b>	<b>96</b>	<b>30</b>	<b>330</b>	<b>114</b>
7	<b>Крок 3</b>		6				
8	<b>Атестація</b>		6				

	<b>ВСЬОГО</b>		582				
--	---------------	--	-----	--	--	--	--

**ДОДАТКОВІ ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ОСВІТНІХ  
ПРОГРАМНАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ПІДГОТОВКИ  
ІНТЕРНІВ НА БАЗАХ СТАЖУВАННЯ**

<b>№ п/п</b>	<b>Структурні підрозділи</b>	<b>Тривалість у місяцях (годинах)</b>
<b>1.</b>	<b>Терапевтичне відділення (кабінети: пародонтологічний, фізіотерапевтичний, рентгенологічний, організаційно-методичний)</b>	2 (312)
<b>2.</b>	<b>Дитяча стоматологічна поліклініка або відділення</b>	2 (312)
<b>3.</b>	<b>Ортопедичне відділення</b>	1 (156)
<b>4.</b>	<b>Ортодонтичний кабінет</b>	1 (156)
<b>5.</b>	<b>Хірургічне відділення (для дорослих і дітей). Стационарне відділення щелепно-лицьової хірургії. Відділення реанімації та інтенсивної терапії</b>	2 (312)
	<b>Всього</b>	<b>8 (1248)</b>

**ПЕРЕЛІК ОBOB'ЯЗKOBИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ПО ЗАКІНЧЕННЮ  
ІНТЕРНАТУРИ**

<b>Інтегральна компетентність</b>	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я за спеціальністю «Стоматологія», або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.
-----------------------------------	---

<p><b>Загальні компетентності</b></p>	<p>ЗК 01. Знання основ законодавства України про охорону здоров'я та їх застосування у щоденній практиці.</p> <p>ЗК 02. Здатність до абстрактного мислення, пошуку, аналізу, синтезу, опрацювання інформації, зокрема з різних джерел та у взаємозв'язку зі своєю сферою діяльності.</p> <p>ЗК 03. Спроможність до самооцінки власних досягнень та підвищення їх рівня.</p> <p>ЗК 04. Спроможність усно і письмово спілкуватися державною мовою при заповненні медичної документації та спілкуванні з пацієнтами.</p> <p>ЗК 05. Уміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології, володіння навичками роботи з комп'ютерною технікою.</p> <p>ЗК 06. Спроможність до критичного мислення, аналізу та вирішення ситуативних проблем в медичній</p>
	<p>практиці.</p> <p>ЗК 07. Дотримання деонтологічних норм у професійній діяльності (належна професійна поведінка).</p> <p>ЗК 08. Спроможність реалізувати систему знань і практичних умінь щодо забезпечення здорового способу та безпеки власного життя і пацієнтів, сприяти усуненню його негативних впливів на здоров'я суспільства, сприяти підвищенню якості життєво важливих складових (вода, повітря, харчові продукти і т. д.).</p> <p>ЗК 09. Демонстрування соціальної активності та відповідальної громадянської позиції у лікарській діяльності.</p> <p>ЗК 10. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.</p> <p>ЗК 11. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.</p> <p>ЗК 12. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, остаточний, супутній діагноз, невідкладні стани.</p> <p>ЗК 13. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної медичної допомоги, домедичної допомоги за міжнародними протоколами.</p> <p>ЗК 14. Знати покази, протипокази, побічні дії препаратів які використовуються в лікарській практиці та побічну дію з боку препаратів, які приймаються пацієнтом системно.</p>

<p><b>Професійні компетентності</b></p>	<p>ПК 01. Спроможність виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції, відповідно до професійних стандартів.</p> <p>ПК 02. Спроможність планувати та проводити заходи із профілактики захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.</p> <p>ПК 03. Спроможність до проектування процесу надання медичної допомоги: визначати діагноз, план, види та принципи лікування захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.</p> <p>ПК 04. Спроможність визначати раціональний режим праці, відпочинку, дієти у хворих при лікуванні захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.</p> <p>ПК 05. Спроможність визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми соматичними захворюваннями.</p> <p>ПК 06. Спроможність проводити лікування основних захворювань органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.</p> <p>ПК 07. Спроможність до організації та проведення</p>
	<p>скринінгового обстеження в стоматології.</p> <p>ПК 08. Спроможність до організації і проведення реабілітаційних заходів та догляду у пацієнтів із захворюваннями органів ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.</p> <p>ПК 09. Вміння визначати тактику, методи та надавати екстрену медичну допомогу.</p> <p>ПК 10. Вміння впроваджувати сучасні методи діагностики і лікування.</p> <p>ПК 11. Спроможність вести нормативну медичну документацію.</p>

<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПРН1. Знати чинне законодавство та нормативні документи, що регламентують діяльність органів управління та закладів охорони здоров'я.</p> <p>ПРН2. Знати основи права в медицині; права, обов'язки та відповідальність лікаря-стоматолога; організацію стоматологічної допомоги.</p> <p>ПРН3. Знати показники роботи лікувально-профілактичної установи, диспансерного нагляду та лікарського контролю.</p> <p>ПРН4. Володіти сучасною класифікацією захворювань ротової порожнини та щелепно-лицевої ділянки.</p> <p>ПРН5. Інтерпретувати та аналізувати пріоритетні технології, що застосовуються в сучасній стоматологічній практиці.</p> <p>ПРН6. Володіти клінікою, профілактикою та діагностикою стоматологічних захворювань. ПРН7. Демонструвати засоби індивідуального захисту від гострих респіраторних захворювань та особливо небезпечних інфекцій.</p> <p>ПРН8. Поширювати форми і методи санітарної освіти серед населення.</p> <p>ПРН9. Дотримуватись правил оформлення медичної документації.</p> <p>ПРН10. Володіти передовими інформаційними та Інтернет-технологіями.</p> <p>ПРН11. Вивчати сучасну наукову літературу та науково-практичну періодику за фахом, методи її аналізу та узагальнення.</p>
--------------------------------------	---

## Кредитний модуль дисципліни «Терапевтична стоматологія»

<b>1. Загальна інформація</b>	
Навчальний рік	2025-2026
<b>Назва дисципліни, код</b>	Терапевтична стоматологія
Рік навчання (рік, на якому реалізується вивчення дисципліни)	6-й
Семестр (семестр, у якому реалізується вивчення дисципліни)	11- Й 12- Й
Тип дисципліни/модулю (обов'язкова/вибіркова)	Обов'язкова
Викладачі (імена, прізвища, наукові ступені і звання викладачів, які викладають дисципліну, контактний e-mail)	<p>д.мед.н., професор ПОТАПЧУК А.М.  <a href="mailto:anatoliy.potapchuk@uzhnu.edu.ua">anatoliy.potapchuk@uzhnu.edu.ua</a>  <a href="https://scholar.google.com.ua/citations?user=Lw6WtwYAAAAJ&amp;hl=uk&amp;oi=ao">https://scholar.google.com.ua/citations?user=Lw6WtwYAAAAJ&amp;hl=uk&amp;oi=ao</a></p> <p>к.мед.н., доц. Русин В.В.  <a href="mailto:vitaliy.rusyn@uzhnu.edu.ua">vitaliy.rusyn@uzhnu.edu.ua</a>  <a href="https://scholar.google.com.ua/citations?user=EQ8xxZwAAAAJ&amp;hl=uk">https://scholar.google.com.ua/citations?user=EQ8xxZwAAAAJ&amp;hl=uk</a></p> <p>к.мед.н., доц. Юрженко А.В.  <a href="mailto:yurzhenko.anastasiia@uzhnu.edu.ua">yurzhenko.anastasiia@uzhnu.edu.ua</a></p> <p>ст.викл. Мельничук Н.І.  <a href="mailto:natalia.melnychuk@uzhnu.edu.ua">natalia.melnychuk@uzhnu.edu.ua</a>  <a href="https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&amp;user=hN1C1HQAAAAJ">https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&amp;user=hN1C1HQAAAAJ</a></p> <p>ст.викл. Сапович Б.Я.  <a href="mailto:bohdan.sapovych@uzhnu.edu.ua">bohdan.sapovych@uzhnu.edu.ua</a>  <a href="https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&amp;user=P6XdbMUAAAAJ">https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&amp;user=P6XdbMUAAAAJ</a></p> <p>ас. Зорівчак Т.І.  <a href="mailto:tetiana.zorivchak@uzhnu.edu.ua">tetiana.zorivchak@uzhnu.edu.ua</a>  <a href="https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&amp;user=BK-Td0AAAAJ">https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&amp;user=BK-Td0AAAAJ</a></p> <p>доц. Шетеля В.В.  <a href="mailto:volodymyr.shetelya@uzhnu.edu.ua">volodymyr.shetelya@uzhnu.edu.ua</a>  <a href="https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&amp;user=RC6V0mMAAAAJ">https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&amp;user=RC6V0mMAAAAJ</a></p>
Кількість кредитів ECTS	4,0
Кількість годин (лекції/ практичні заняття/ самостійна робота студентів)	120 (лекцій – 22, семінарські заняття – 6, практичні заняття – 66, самостійна робота – 26)
Мова навчання	Українська
<b>2. Коротка анотація до курсу</b>	
«Терапевтична стоматологія» як навчальна дисципліна базується на вивченні розуміння принципів організації стоматологічної допомоги, знати і виконувати обстеження стоматологічного хворого, вміти визначати діагноз, проводити лікування та профілактику захворювань зубів, пародонта і слизової оболонки порожнини рота удорослих, відповідно до професійних стандартів	

## ЗМІСТ ОБОВ'ЯЗКОВИХ КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

<b>Курс 1</b>	<b>Терапевтична стоматологія</b>	
<b>Навчальна мета</b>	<b>Розуміти принципи організації стоматологічної допомоги, знати і виконувати обстеження стоматологічного хворого, вміти визначати діагноз, проводити лікування та профілактику захворювань зубів, пародонта і слизової оболонки порожнини рота у дорослих, відповідно до професійних стандартів.</b>	
	<b>Знання</b>	<b>Уміння</b>
	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Знати основні та додаткові методи обстеження стоматологічного хворого.</li> <li>2. Знати сучасні уявлення про етіологію і патогенез карієсу, клініку, диференційну діагностику, лікування і профілактику карієсу у дорослих, помилки в діагностиці та лікуванні карієсу, ускладнення та їх усунення.</li> <li>3. Знати етіологію, патогенез запалення пульпи зуба; клініку, диференційну діагностику, лікування різних форм пульпіту в дорослих; помилки в діагностиці та лікуванні пульпіту, ускладнення та їх усунення.</li> <li>4. Знати етіологію, патогенез, періодонтиту; клініку, диференційну діагностику, методи лікування різних форм періодонтиту в дорослих; помилки в діагностиці та лікуванні</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Вміти провести клінічне та інструментальне обстеження стоматологічного хворого.</li> <li>2. Вміти визначати діагноз, проводити лікування і здійснювати профілактику карієсу у дорослих.</li> <li>3. Вміти визначати діагноз, проводити лікування пульпіту і періодонтиту у дорослих.</li> <li>4. Вміти визначати діагноз, проводити лікування і здійснювати профілактику некаріозних уражень зубів у дорослих.</li> <li>5. Вміти застосовувати адгезивну техніку прямої реставрації зубів, сучасні відновлювальні матеріали, ендодонтичні технології.</li> <li>6. Вміти визначати діагноз, проводити лікування і здійснювати профілактику хвороб пародонта в дорослих, проводити професійну</li> </ol>

<p>періодонтиту, ускладнення та їх усунення.</p> <p>5. Знати діагностику, лікування і профілактику некаріозних уражень зубів у дорослих.</p> <p>6. Знати сучасні відновлювальні матеріали, адгезивну техніку прямої реставрації зубів у дорослих, технології та матеріали для obturaції корневих каналів.</p> <p>7. Знати сучасні уявлення про етіологію, патогенез хвороб пародонта; класифікацію, клініку, діагностику, диференційну діагностику, методи комплексного лікування хвороб пародонта в дорослих; помилки в діагностиці та лікуванні хвороб пародонта, ускладнення та їх усунення.</p> <p>8. Знати методи професійної гігієни порожнини рота при хворобах пародонта.</p> <p>9. Знати етіологію, патогенез, клініку, діагностику, диференційну діагностику, лікування захворювань слизової оболонки порожнини рота в дорослих: травматичні ушкодження, інфекційні, інфекційно-алергічні захворювання, ураження слизової оболонки ротової порожнини при інтоксикаціях, гіпо- та авітамінозах, захворюваннях крові, ендокринної, серцево-судинної, нервової систем, шкіри, шлунково-кишкового тракту, колагенозах, дерматозах, передракові захворювання.</p> <p>10. Знати етіологію, патогенез, клініку, діагностику, диференційну діагностику, лікування захворювань губ та язика у дорослих.</p>	<p>гігієну порожнини рота.</p> <p>7. Вміти визначати діагноз, проводити лікування і здійснювати профілактику захворювань слизової оболонки порожнини рота в дорослих: травматичні ушкодження, інфекційні, інфекційно-алергічні захворювання, ураження слизової оболонки ротової порожнини при інтоксикаціях, гіпо- та авітамінозах, захворюваннях крові, ендокринної, серцево-судинної, нервової систем, шкіри, шлунково-кишкового тракту, колагенозах, дерматозах, передракові захворювання.</p> <p>8. Вміти визначати діагноз, проводити лікування і здійснювати профілактику захворювань губ та язика в дорослих.</p>
--	--

**Практичні навички/компетентності**  
(за спеціальністю «Стоматологія»)

№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних
---	--	-------------------	---

			<b>процедур (за можливості визначення)</b>
1	Оцінка стану м'яких тканин щелепно-лицевої області, лімфатичних і слинних залоз, твердих тканин зуба, пародонта і слизової оболонки порожнини рота у дорослих	С	120
2	Електроодонтодіагностика	С	20
3	Визначення індексів гігієни порожнини рота	С	35
4	Пародонтальні діагностичні проби та індекс кровоточивості при зондуванні	С	20
5	Спеціальні методи дослідження: – ортопантомографія – контактна рентгенографія – радіовізіографія – 3Дрентгенографія – апекслокація – цитологічне дослідження	С	15
6	Препарування каріозних порожнин	С	60
7	Відновлення зубів з каріозними порожнинами усіх класів	С	60
8	Лікування пульпіту вітальним методом	В	10
9	Лікування пульпіту девітальним методом	С	5
10	Лікування різних форм періодонтиту	В	5
11	Інструментальна обробка кореневих каналів	С	35
11	Обтурація кореневих каналів	В	35
12	Видалення зубного нальоту, зубного каменю (механічним та апаратним методом)	С	50
13	Місцеве терапевтичне лікування захворювань Пародонта	В	20
14	Навчання гігієні порожнини рота	С	20
15	Лікування захворювань слизової оболонки порожнини рота, губ та язика	В	5

## МОДУЛЬ I «ТЕРАПЕВТИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ»

*Всього годин: 120*

*(лекції – 22 годин, семінарські – 6 годин, практичні заняття – 66 годин,  
самостійна робота – 26 години)*

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин					Види контролю
	Всього	Аудиторних			Самостійна робота	
		Лекцій	Семінарських	Практичних		
Годин	<b>120</b>	<b>22</b>	<b>6</b>	<b>66</b>	<b>26</b>	Залік

### ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ З ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ ДЛЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ

№ п/п	Тема	Кількість годин
1	Профілактика як філософія стоматології.	2
2	Інфекційний контроль в стоматології.	2
3	Сучасний погляд на етіологію, патогенез, клініку, діагностику, диференційна діагностика карієсу та його ускладнення. Патологія ендодонта, переапикальних тканин зуба.	2
4	Сучасні радіологічні методи діагностики в стоматології.	2
5	Фізичні фактори діагностики та лікування в стоматології.	2
6	Основи ендодонції, обладнання та інструменти для ендодонтичного лікування.	2
7	Ергономіка лікаря-ендодонтиста при лікуванні кореневих каналів.	2
8	Зміни слизової оболонки при захворюваннях травного тракту, ендокринної системи та системи крові.	2
9	Систематика та епідеміологія захворювання тканин пародонту, сучасні методи діагностики, та лікування, принципи комплексного лікування захворювання пародонту.	2
10	Зміни слизової оболонки порожнини рота при системних захворюваннях із аутоімунним дерматозом.	2
11	Передракові захворювання СОІР, та червоної облямівки губ.	2
<b>Всього</b>		<b>22</b>

## ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ІЗ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ ДЛЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ

№ п/п	<i>Тема</i>	<i>Кількість годин</i>
1	Стоматологічні цементи: цинк-фосфатні, полікарбоксилатні, склоіономерні. Показання до застосування.	4
2	Техніка пломбування склоіономерними цементами. Закритий та відкритий „сандвіч”. Методика попередження абфракційного ефекту композитів.	4
3	Композитні пломбувальні матеріали. Класифікація. Властивості основних класів композитних матеріалів. Компомери, герметики,. Основні принципи пломбування зубів композитними матеріалами.	4
4	Основні методики шинування зубів, техніки виконання	4
5	Гірудотерапія. Хронотерапія. Рефлексотерапія в стоматології.	4
6	Кріотерапія в стоматології.	4
7	Вірусні захворювання. ВІЛ-інфекція. СНІД. Мікози.	2
<b>Всього</b>		26

## ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ІЗ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ ДЛЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ

№ п/п	<i>Тема</i>	<i>Кількість годин</i>
1	Семіотика захворювань органів порожнини рота. Основні нозологічні форми у стоматології. Схема постановки діагнозу у терапевтичній стоматології. Карієс.	6
2	Хвороби ендодонта. Основи ендодонтії. Обладнання та інструменти для ендодонтчного лікування. Види ендодонтчного лікування.	6
3	Пломбувальні матеріали: класифікація. Матеріали для постійного пломбування кореневих каналів. Методи проведення пломбування кореневих каналів. Прогноз лікування.	6
4	Пломбувальні матеріали для постійних пломб. Класифікація. Реставрація та реконструкція зубів і зубних рядів сучасними склоіономерними і композитними матеріалами.	6

5	Оболонки порожнини рота. Класифікація захворювань слизової оболонки ротової порожнини. Клінічні та лабораторні методи обстеження слизової оболонки. Елементи ураження.	6
6	Хвороби пародонту. Класифікація, клініка, діагностика. Методи зняття зубних відкладень.	6
7	Профілактика хвороб тканин пародонта. Засоби індивідуальної гігієни порожнини рота, навчання догляду за порожниною рота.	6
8	Некаріозні ураження твердих тканин зуба.	6
9	Сучасні протоколи ведення стоматологічних хворих.	6
10	Використання фізичних факторів в стоматологічній діагностиці.	6
11	Лазеротерапія. Ультразвукова терапія. П'єзохірургія	6
12	Семінарське підсумкове заняття. Захист презентації за темою модуля	6
Всього		72

### **ТЕМИ ПРЕЗЕНТАЦІЙ ПО КРЕДИТНОМУ МОДУЛЮ «ТЕРАПЕВТИЧНА СТОМАТОЛОГІЯ» ДЛЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ**

<b>№</b>	<b>НАЗВА ТЕМИ</b>
1	Етіологія і патогенез карієсу зубів. Класифікація карієсу зубів. Методи обстеження хворого з карієсом зубів (клінічні, лабораторні, основні та додаткові - висушування, люмінісцентна діагностика, стоматоскопія, вітальне зафарбування, рН ротової рідини, ТЕР-тест). Клініка гострого і хронічного карієсу зубів. Морфофункціональні особливості тканин зуба при карієсі.
2	Оперативне лікування карієсу зубів. Препарування порожнини зуба. Накладання пломби. Консервативні методи лікування карієсу зубів.
3	Помилки та ускладнення в діагностиці та лікуванні карієсу зубів. Шляхи їх усунення.
4	Етіологія і патогенез пульпітів. Класифікація пульпітів. Методи обстеження хворого з запаленням пульпи зуба.
5	Клініка гострих та хронічних форм пульпітів. Диференціальна діагностика.

6	Обґрунтування вибору лікування пульпітів. Методи збереження життєздатності пульпи.
7	Сучасні методи ендодонтичного лікування. Матеріали для інструментальної обробки кореневих каналів. Техніка "Step-Back", Step-Down", Crown-Down"
8	Матеріали для постійного пломбування кореневих каналів. Методи проведення пломбування кореневих каналів. Прогноз лікування.
9	Помилки та ускладнення в діагностиці та лікуванні пульпіту.
10	Класифікація періодонтитів. Етіологія і патогенез періодонтитів. Методи обстеження хворого з періодонтитом.
11	Клініка, діагностика, диференціальна діагностика гострих форм періодонтитів.
12	Клініка, діагностика, диференціальна діагностика хронічних форм періодонтитів.
13	Сучасні методи лікування гострих форм періодонтитів. Етапи лікування. Методи та матеріали для пломбування кореневих каналів.
14	Сучасні методи лікування хронічних форм періодонтитів. Етапи лікування. Методи та матеріали для пломбування кореневих каналів.
15	Помилки та ускладнення в діагностиці та лікуванні періодонтиту. Прогноз лікування. Віддалені результати.
16	Роль і місце фізичних методів в лікуванні періодонтиту.
17	Сучасні методи лікування некаріозних уражень зубів, профілактика, методи попередження виникнення.
18	Стоматологічні пломбувальні матеріали, класифікація, загальна характеристика, вимоги до них, покази до застосування. Матеріали для пов'язок та тимчасових пломб. Матеріали для ізолюючих прокладок. Лікувальні прокладки. Рідини для медикаментозної обробки порожнин.
19	Техніка пломбування склоіономерними цементами. Закритий та відкритий „сендвіч". Методика попередження абфракційного ефекту композитів.

20	Композитні пломбувальні матеріали. Класифікація. Властивості основних класів композитних матеріалів. Компомери, герметики.
21	Особливості підготовки порожнини зуба під пломбування композитним матеріалом.
22	Фотополімеризатори. Види. Переваги застосування. Негативні властивості.
23	Реставрація і реконструкція зубів і зубних рядів сучасними склоіономерними і композитними матеріалами.
24	Бондингові системи для емалі та дентину. Адгезивна техніка реставрації. Особливості підбору кольору пломбувального матеріалу. Засоби для фінішної обробки пломб.
25	Помилки й ускладнення у застосуванні сучасних пломбувальних матеріалів.
26	Систематика та епідеміологія захворювань тканин пародонта. Етіологія і патогенез.
27	Методи обстеження хворих з патологією тканин пародонта. Інструментальне обстеження. Визначення гігієнічних та пародонтологічних індексів, методика проведення та схема розрахунків. Лабораторні методи обстеження. Інтерпритація показників. Критерії постановки та формулювання діагнозу.
28	Клініка, діагностика катарального та гіпертрофічного гінгівіта і папіліта. Особливості лікування. Профілактика.
29	Клініка, діагностика виразкового гінгівіта. Особливості лікування. Профілактика.
30	Пародонтит локальний. Клініка, діагностика, лікування. Хронічний генералізований пародонтит початкового та першого ступеня - клініка та діагностика.
31	Клініка, діагностика хронічного генералізованого пародонтита ступеня важкості.
32	Клініка, діагностика хронічного генералізованого пародонтита III ступеня важкості та генералізованого пародонтиту в стадії загострення.

33	Пародонтоз - клініка, діагностика. Лікування пародонтозу. Пародонтоми клініка, діагностика.
34	Ідіопатичні ураження тканин пародонта. Класифікація, етіологія, патогенез, кліка, діагностика.
35	Помилки у діагностиці та лікуванні хворих із патологією тканин пародонта.
36	Методи зняття зубних відкладень. Фізіотерапевтичні методи лікування хворих з патологією пародонта. Роль і місце тимчасового шинування та лікувальних пов'язок в пародонтології.
37	Принципи комплексного лікування захворювань тканин пародонта. Принципи медикаментозного лікування хвороб. Фармакотерапія дистрофічно-запальних захворювань пародонта. Тканин пародонта.
38	Результати лікування захворювань тканин пародонта. Ускладнення лікарської терапії у стоматологічній практиці.
39	Профілактика хвороб тканин пародонта. Засоби індивідуальної гігієни порожнини рота, предмети догляду за порожниною рота, навчання догляду за порожниною рота.
40	Анатомічна будова слизової оболонки порожнини рота. Класифікація захворювань слизової оболонки ротової порожнини. Клінічні та лабораторні методи обстеження слизової оболонки. Методи оцінки імунологічного статусу хворих із ураженням слизової оболонки.
41	Механічна, хімічна та фізична травма СОПР. Дія мікро струмів на СОПР. Променеві ураження щелепно-лицевої ділянки.
42	Елементи ураження СОПР. Етіологія, клініка, діагностика лікування ерозивно-виразкового гінгівіта і папіліта.
43	Прояви на СОПР інтоксикацій організму солями важких металів (ртуть, свинець, вісмут). Клініка, діагностика, тактика стоматолога.
44	Мікотичні ураження СОПР. Клініка, діагностика, тактика лікаря-стоматолога. Схема лікування, прогноз.

45	Зміни на СОПР при гострих інфекційних захворюваннях (скарлатина, кір, дифтерія, грип, ящур, інфекційний мононуклеоз). Клініка, діагностика, місцеві втручання при комплексному лікуванні хворих. Хейліти. Захворювання язика та вади його розвитку.
46	Алергічні захворювання (реакція миттєвого і сповільненого типу). Багатоформна ексудативна еритема. Причини, клініка, діагностика, лікування та профілактика. Особливості прояву на СОПР - клініка, діагностика, лікування.
47	Хронічний рецидивуючий афтозний стоматит та синдром Бехчета діагностика, лікування та профілактика.
48	Зміни на СОПР при патології червоного ростка крові. Клініка, діагностика, тактика стоматолога. Зміни на СОПР при патології білого ростка крові. Клініка, діагностика, тактика стоматолога.
49	Зміни слизової оболонки рота при системних хворобах і хворобах обміну. Зміни слизової оболонки рота при дерматозах з аутоімунним компонентом (пухирчатка, пемфігоїд, червоний плесканий лишай, червоний вовчак, хвороба Дюринга).
50	Вірусні захворювання. ВІЛ-інфекція. СНІД. Мікози.
51	Прояви на СОПР сифілісу та туберкульозу. Гінгівостоматит Венсана. Клініка, діагностика, тактика стоматолога. СНІД. Прояви на СОПР. Клініка, діагностика, лікування. Профілактика СНІДу в діяльності стоматолога.
52	Зміни на СОПР при патології серцево-судинної, ендокринної систем та органів шлункового тракту. Неврогенні ураження ІЛД.
53	Аномалії і хвороби язика. Хвороби губ (хейліти). Передракові захворювання слизової оболонки рота і червоної облямівки губ.
54	Лейкоплакія. Клініка, діагностика, тактика стоматолога.
59	Використання фізичних факторів в стоматологічній діагностиці.
60	Лазеротерапія. Ультразвукова терапія.

## Кредитний модуль дисципліни «Дитяча стоматологія»

<b>1. Загальна інформація</b>	
Навчальний рік	2025-2026
Назва дисципліни, код	Дитяча стоматологія
Рік навчання (рік, на якому реалізується вивчення дисципліни)	6-й
Семестр (семестр, у якому реалізується вивчення дисципліни)	11-Й 12-Й
Тип дисципліни/модулю (обов'язкова/вибіркова)	Обов'язкова
Викладачі (імена, прізвища, наукові ступені і звання викладачів, які викладають дисципліну, контактний e-mail)	<p>д.мед.н., професор Клітинська О.В.  <a href="mailto:oksana.klitynska@uzhnu.edu.ua">oksana.klitynska@uzhnu.edu.ua</a>  <a href="https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&amp;user=5nwh3T0AAAAJ">https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&amp;user=5nwh3T0AAAAJ</a></p> <p>асистент Бобельський В.В.  <a href="mailto:vasil.bobelskyi@uzhnu.edu.ua">vasil.bobelskyi@uzhnu.edu.ua</a>  <a href="https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&amp;user=XHayhp0AAAAJ">https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&amp;user=XHayhp0AAAAJ</a></p> <p>асистент. Зорівчак Т.І.  <a href="mailto:tetiana.zorivchak@uzhnu.edu.ua">tetiana.zorivchak@uzhnu.edu.ua</a>  <a href="https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&amp;user=_BK-Td0AAAAJ">https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&amp;user=_BK-Td0AAAAJ</a></p> <p>ст. викладач Лайош Н.В.  <a href="mailto:layosh.natalia@uzhnu.edu.ua">layosh.natalia@uzhnu.edu.ua</a>  <a href="https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&amp;user=Kt9Is1QAAAAJ">https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&amp;user=Kt9Is1QAAAAJ</a></p> <p>асистент Шетеля В.В.  <a href="mailto:volodymyr.shetelya@uzhnu.edu.ua">volodymyr.shetelya@uzhnu.edu.ua</a>  <a href="https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&amp;user=RC6V0mMAAAAJ">https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&amp;user=RC6V0mMAAAAJ</a></p>
Кількість кредитів ECTS	4,0
Кількість годин (лекції/ практичні заняття/ самостійна робота студентів)	120 (лекцій – 20, семінарські заняття – 6, практичні заняття – 66, самостійна робота – 28)
Мова навчання	Українська
<b>2. Коротка анотація до курсу</b>	

«Дитяча стоматологія» як навчальна дисципліна базується на вивченні розуміння морфофункціональні особливості структури тканин порожнини рота у дітей, вмiти виконати клінічне стоматологічне обстеження дітей різного віку, визначати діагноз, проводити лікування і здійснювати профілактику хвороб твердих тканин зубів, пародонта і слизової оболонки порожнини рота у дітей згідно сучасних рекомендацій.

## ЗМІСТ ОБОВ'ЯЗКОВИХ КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

Курс 2	Дитяча стоматологія
<p><b>Навчальна мета</b></p>	<p><b>Розуміти морфофункціональні особливості структуритканин порожнини рота у дітей, вмiти виконати клінічне стоматологічне обстеження дітей різного віку, визначати діагноз, проводити лікування і здійснювати профілактику хвороб твердих тканин зубів, пародонта і слизової оболонки порожнини рота у дітей згідно сучасних рекомендацій.</b></p>
<p><b>Знання</b></p>	<p><b>Уміння</b></p>
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Знати морфофункціональні особливості структури тканинпорожнини рота у дітей.</li> <li>2. Знати значення факторів ризику розвитку каріозного процесу у дітейрізного віку.</li> <li>3. Знати перебіг карієсу, особливості діагностики, лікування і профілактики в різні вікові періоди у дітей, помилки й ускладнення в діагностиці та лікуванні карієсу тимчасових і постійних зубів.</li> <li>4. Знати пломбувальні матеріали, матеріли для герметизації фісур, для заповнення корневих каналів тимчасових і постійних зубів у</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Вміти проконсультувати батьківта надати доцільну інформацію щодо факторів ризику розвитку стоматологічних хвороб у дітей.</li> <li>2. Вміти провести клінічне та інструментальне обстеження дитини з врахуванням морфофункціональних особливостей будови тканин порожнин рота.</li> <li>3. Вміти визначати діагноз, проводити лікування і здійснювати профілактику карієсуу дітей в різні вікові періоди.</li> <li>4. Вміти визначати діагноз, проводити лікування різних формпульпиту і періодонтиту тимчасових зубів.</li> <li>5. Вміти діагностувати різні форми запалення пульпи і періодонту постійних зубів у дітей.</li> </ol>

<p>дітей.</p> <p>5. Знати клініку, діагностику, диференційну діагностику, принцип лікування різних форм пульпіту тимчасових і постійних зубів у дітей.</p> <p>6. Знати клініку, діагностику, диференційну діагностику, принцип лікування різних форм запалення пародонта постійних і тимчасових зубів у дітей.</p> <p>7. Знати клініку, діагностику, лікування і профілактику некаріозних уражень зубів у дітей, які виникають в період фолікулярного розвитку.</p> <p>8. Знати значення факторів ризику хвороб тканин пародонта в дітей.</p> <p>9. Знати клініку, діагностику, диференційну діагностику, методи лікування хвороб тканин пародонта в дітей.</p> <p>10. Знати залежність розвитку хвороб слизової оболонки рота в дітей залежно від вікових особливостей її структури.</p> <p>11. Знати класифікацію хвороб слизової оболонки порожнини рота у дітей. Знати етіологію, патогенез, клініку, діагностику, диференційну діагностику, лікування захворювань слизової оболонки порожнини рота: травматичні ушкодження слизової оболонки ротової порожнини, вірусні хвороби, прояви гострих вірусних інфекцій на слизовій оболонці ротової порожнини, грибкові хвороби, алергічні хвороби слизової оболонки, зміни слизової оболонки порожнини рота при деяких</p>	<p>6. Вміти визначати діагноз, проводити лікування і здійснювати профілактику некаріозних уражень твердих тканин зубів у дітей.</p> <p>7. Вміти застосовувати сучасні пломбувальні матеріали при лікуванні карієсу тимчасових та постійних зубів у дітей.</p> <p>8. Вміти діагностувати та здійснювати профілактику хвороб пародонта, проводити професійну гігієну порожнини рота у дітей.</p> <p>9. Вміти діагностувати та здійснювати профілактику захворювань слизової оболонки порожнини рота у дітей.</p> <p>10. Вміти діагностувати і здійснювати профілактику аномалій та самостійних хвороб язика і губ у дітей.</p> <p>11. Вміти організувати санацію і диспансеризацію дітей у стоматолога.</p>
---	---

<p>системних і специфічних хворобах.</p> <p>13. Знати етіологію, патогенез, клініку, діагностику, диференційну діагностику, лікування аномалій тасамостійних хвороб язика і губ у дітей.</p> <p>14. Знати методи профілактики стоматологічних хвороб, санація і диспансеризації дітей у стоматології</p>	
--	--

<b>Практичні навички/компетентності</b> (за спеціальністю «Стоматологія»)			
<b>№</b>	<b>Перелік практичних навичок/компетентностей</b>	<b>Рівень оволодіння</b>	<b>Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)</b>
1	Оцінка стану м'яких тканин обличчя, лімфатичних і слинних залоз, твердих тканин зуба, пародонта і слизової оболонки порожнини рота у дітей	С	120
2	Визначення гігієнічних і пародонтальних Індексів	С	50
3	Препарування каріозних порожнин	С	60
4	Інструментальна обробка кореневих каналів	В	25
5	Обтурація кореневих каналів	В	25
6	Пломбування каріозних порожнин усіх класів	С	60
7	Ремінералізуюча терапія	С	30
8	Закриття фісур герметиком	С	20
9	Навчання правилам гігієни порожнини рота	С	60
10	Лікування пульпіту в зубах із незавершеним формуванням кореня	В	5
11	Лікування періодонтиту в зубах із незавершеним формуванням кореня	В	5
12	Лікування пульпіту консервативним методом	В	5
13	Лікування пульпіту вітальним методом	В	5
14	Проведення професійної гігієни порожнини Рота	С	20
15	Місцеве терапевтичне лікування захворювань Пародонта	В	10
16	Лікування стоматитів	В	5

**КРЕДИТНИЙ МОДУЛЬ II «Дитяча стоматологія»**  
**Всього годин: 120**

*(лекції – 20 годин, семінарські – 6 годин, практичні заняття – 66 годин, самостійна  
робота – 28 годин)*

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин					Види контролю
	Всього	Аудиторних			Самостійна робота	
		Лекцій	Семінарських	Практичних		
Годин	120	20	6	66	28	залік

**ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ З ДИТЯЧОЇ СТОМАТОЛОГІЇ ДЛЯ  
ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ**

№ п/п	Тема	Кількість годин
1	Дитяча стоматологія як розділ стоматології. Переваги, досягнення та перспективи. Фактори ризику виникнення та прогресування карієсу у дітей Закарпаття.	2
2	Профілактика основних стоматологічних захворювань.	2
3	Концепція мінімального втручання при лікуванні карієсу зубів у дітей.	2
4	Основи адгезії пломбувальних матеріалів.	2
5	Травми зубів в дитячому віці. Діагностика, принципи лікування.	2
6	Періодонтити тимчасових та постійних зубів у дітей.	2
7	Антисептики в дитячій стоматології.	2
8	Фактор мікробних біоплівки і його роль у збереженні стоматологічного здоров'я.	2
9	Герпетичні ураження СОПР та хронічний рецидивуючий афтозний стоматит в практиці дитячого стоматолога: диференційна діагностика, сучасні лікувальні схеми.	2
10	Психологічні аспекти успіху в дитячій стоматології.	2
<b>Всього</b>		<b>20</b>

**ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИТЯЧОЇ  
СТОМАТОЛОГІЇ ДЛЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ**

№ п/п	Тема	Кількість годин
1	Методи обстеження при стоматологічних захворюваннях у дітей: методи дослідження кісткової тканини щелепно-лицевої ділянки. Знеболювання в дитячій стоматології. Показання, методика проведення. Медикаментозні середники. Дозування. Допомога дітям під час невідкладних станів, що виникли на прийомі у лікаря-стоматолога (асфіксія, анафілактичний шок, зупинка серця). Клінічні прояви і надання невідкладної допомоги дітям при обмороці та колапсі.	6
2	Карієс зубів у дітей. Класифікація. Методи діагностики. Особливості карієсу у дітей в тимчасових і постійних зубах. Значення факторів ризику в розвитку каріозного процесу у дітей різного віку. Пломбувальні матеріали для відновлення анатомічно-фізіологічної цілісності зубів у дітей. Вимоги до них, види матеріалів, техніка пломбування.	
3	Сучасні матеріали для герметизації зубних фісур у дітей. Техніка використання. Особливості оперативного лікування карієсу у дітей в тимчасових і постійних зубах залежно від віку дитини. Неоперативне лікування карієсу зубів у дітей: ремінералізуюча терапія – лікувальні засоби, методика.	6
4	Топографо-морфологічні особливості системи корневих каналів постійних та тимчасових зубів у різні вікові періоди. Структура та функції пульпи та періодонтупостійних та тимчасових зубів. Інструменти та методи розкриття пульпової камери, пошук корневих каналів. Інструментальна обробка корневих каналів.	6
5	Етіологія, клініка, діагностика та диференційна діагностика пульпітів та періодонтитів тимчасових та постійних зубів у дітей	6
6	Загальні схеми лікування пульпітів та періодонтитів постійних та тимчасових зубів у дітей. Вибір корневих пломбувальних матеріалів для заповнення каналів при лікуванні тимчасових і постійних зубів у різні вікові періоди. Помилки, ускладнення діагностики і лікування пульпітів та періодонтитів у дітей. Методи та засоби їх усунення.	6
7	Особливості будови слизової оболонки ротової порожнини у дитячому віці. Класифікація хвороб слизової оболонки. Пошкодження слизової оболонки ротової порожнини у дітей.	6

8	Вірусні хвороби слизової оболонки ротової порожнини у дітей. Гострий герпетичний стоматит у дітей: клініка, діагностика, лікування. Грибкові ураження слизової оболонки ротової порожнини у дітей. Алергічні хвороби слизової оболонки ротової порожнини у дітей: набряк Квінке, багатоформна ексудативна еритема, хронічний рецидивуючий афтозний стоматит.	6
9	Диспансеризація. Організація планової санації. Принципи і методи проведення санації у дітей. Порівняльна цінність загальної дворазової санації у залежності від ступеня активності карієсу. Методика, мета та роль епідеміологічного обстеження дітей у стоматолога.	6
10	Сучасні методи і засоби профілактики захворювань твердих тканин зубів, пародонту та зубо-щелепних аномалій у дітей. Оцінка ефективності профілактики захворювань зубів, пародонту та зубо-щелепних аномалій у дітей. Предмети догляду за порожниною рота. Способи чищення зубів різними предметами гігієни. Засоби індивідуальної гігієни.	6
11	Значення гігієнічного виховання в ефективності впровадження профілактики. Психологія у дитячій стоматології, ортодонтії.	6
12	Семінарське підсумкове заняття. Захист презентації за темою модуля	6
<b>Всього</b>		<b>72</b>

## ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ДИТЯЧОЇ СТОМАТОЛОГІЇ ДЛЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ

№ п/п	Тема	Кількістьгодин
1	Особливості анатомії та фізіології тканин порожнини рота у дітей	4
2	Карієс зубів у дітей	4
3	Пульпіти тимчасових і постійних зубів у дітей	4
4	Періодонтит тимчасових і постійних зубів	4
5	Хвороби пародонта у дітей	4
6	Захворювання слизової оболонки порожнини рота у дітей	4
7	Санація та диспансеризація дітей у стоматолога	4
<b>Всього</b>		<b>28</b>

## Кредитний модуль дисципліни «Хірургічна стоматологія»

<b>1. Загальна інформація</b>	
Навчальний рік	2025-2026
Назва дисципліни, код	Хірургічна стоматологія (в т.ч. невідкладні стани в стоматологічній практиці та тактична медицина)
Рік навчання (рік, на якому реалізується вивчення дисципліни)	6-й
Семестр (семестр, у якому реалізується вивчення дисципліни)	11-Й 12-Й
Тип дисципліни/модулю (обов'язкова/вибіркова)	Обов'язкова
Викладачі (імена, прізвища, наукові ступені і звання викладачів, які викладають дисципліну, контактний e-mail)	<p>д.мед.н., професор ПОТАПЧУК А.М.  <a href="mailto:anatoliy.potapchuk@uzhnu.edu.ua">anatoliy.potapchuk@uzhnu.edu.ua</a>  <a href="https://scholar.google.com.ua/citations?user=Lw6WtwYAAAAJ&amp;hl=uk&amp;oi=ao">https://scholar.google.com.ua/citations?user=Lw6WtwYAAAAJ&amp;hl=uk&amp;oi=ao</a></p> <p>к.мед.н., доц. Русин В.В.  <a href="mailto:vitaliy.rusyn@uzhnu.edu.ua">vitaliy.rusyn@uzhnu.edu.ua</a>  <a href="https://scholar.google.com.ua/citations?user=EQ8xxZwAAAAJ&amp;hl=uk">https://scholar.google.com.ua/citations?user=EQ8xxZwAAAAJ&amp;hl=uk</a></p> <p>к.мед.н., доцент Криванич В.М.  <a href="mailto:volodymyr.kryvanych@uzhnu.edu.ua">volodymyr.kryvanych@uzhnu.edu.ua</a>  <a href="https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&amp;user=2fXNAToAAAAJ">https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&amp;user=2fXNAToAAAAJ</a></p> <p>доц. Алмаші В.М.  <a href="mailto:vasil.almashi@uzhnu.edu.ua">vasil.almashi@uzhnu.edu.ua</a>  <a href="https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&amp;user=3YKhNeEAAAAJ">https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&amp;user=3YKhNeEAAAAJ</a></p> <p>ст.викл. Мельник Ю.О.  <a href="mailto:yurii.melnyk@uzhnu.edu.ua">yurii.melnyk@uzhnu.edu.ua</a>  <a href="https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&amp;user=qQFpZRUAJ">https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&amp;user=qQFpZRUAJ</a></p> <p>ст.викл. Цуперяк С.С.  <a href="mailto:serhii.tsuperiak@uzhnu.edu.ua">serhii.tsuperiak@uzhnu.edu.ua</a>  <a href="https://scholar.google.com.ua/citations?user=a2R1P-wAAAAJ&amp;hl=uk">https://scholar.google.com.ua/citations?user=a2R1P-wAAAAJ&amp;hl=uk</a></p> <p>ас. Басараб Н.С.  <a href="mailto:nazar.basarab@uzhnu.edu.ua">nazar.basarab@uzhnu.edu.ua</a>  <a href="https://scholar.google.com.ua/citations?">https://scholar.google.com.ua/citations?</a></p>
Кількість кредитів ECTS	4,0
Кількість годин (лекції/ практичні заняття/ самостійна робота студентів)	120 (лекцій – 24, семінарські заняття – 6, практичні заняття – 66, самостійна робота – 28)

Мова навчання	Українська
<b>2. Коротка анотація до курсу</b>	

«Хірургічна стоматологія» як навчальна дисципліна базується на вивченні топографічної анатомії щелепно-лицевої ділянки, вмiти виконувати обстеження хворого з хірургічними стоматологічними захворюваннями та травмами щелепно-лицевої ділянки, різні види місцевого знеболювання, вмiти надати невідкладну допомогу при гострих запальних процесах одонтогенної етіології, травматичних пошкодженнях, кровотечах щелепно-лицевої ділянки, провести диференційну діагностику й визначити показання до госпіталізації при ускладненнях гнійно-запальних хвороб одонтогенної етіології, специфічних запальних процесах, пухлинах і пухлиноподібних утворах кісток, м'яких тканин у щелепно-лицевій ділянці.

## ЗМІСТ ОBOB'ЯЗKOBИX КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬO-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Знати клінічні методи обстеження хворого з хірургічними стоматологічними захворюваннями та травмами щелепно-лицевої ділянки.</li> <li>2. Знати різні види амбулаторного знеболювання в стоматології.</li> <li>3. Знати покази, протипокази етапи операції видалення зуба, методи лікування і профілактики ускладнень операції видалення зуба.</li> <li>4. Знати клініку, диференційну діагностику, лікування запальних хвороб одонтогенної етіології (періодонтит, періостит, остеомієліт, перикоронарит, флегмона, абсцес та ін.).</li> <li>5. Знати патогенез, клініку, диференційну діагностику ускладнень гнійно-запальних хвороб одонтогенної етіології.</li> <li>6. Знати етіологію, патогенез, клініку, диференційну діагностику, методи лікування лімфаденітів, фурункулів, карбункулів, бешихи, номи.</li> <li>7. Знати диференційну діагностику одонтогенного і риногенного гайморитів.</li> <li>8. Знати методи лікування перфоративного гаймориту,</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Вміти провести клінічне обстеження хворого з хірургічними стоматологічними захворюваннями та травмами щелепно-лицевої ділянки.</li> <li>2. Вміти провести амбулаторне знеболювання тканин щелепно-лицевої ділянки.</li> <li>3. Вміти провести типове видалення зуба.</li> <li>4. Вміти провести диференційну діагностику та лікування запальних хвороб одонтогенної етіології (періодонтит, періостит, остеомієліт, перикоронарит, флегмона, абсцес та ін.).</li> <li>5. Вміти провести диференційну діагностику та визначити показання до госпіталізації при: ускладненнях гнійно-запальних хвороб одонтогенної етіології, лімфаденітах, фурункулах, карбункулах, бешисі, номи, одонтогенному гаймориті.</li> <li>6. Вміти провести диференційну діагностику специфічних запальних процесів у щелепно-лицевій ділянці.</li> <li>7. Вміти провести диференційну діагностику ушкоджень і хвороб скронево-нижньощелепного суглоба.</li> <li>8. Вміти визначити діагноз при хворобах слинних залоз.</li> <li>9. Вміти провести диференційну діагностику нейрогенних хвороб обличчя і щелеп.</li> <li>10. Вміти провести хірургічні методи лікування хвороб періодонта, пародонта.</li> <li>11. Вміти надати невідкладну допомогу при травматичних ушкодженнях м'яких тканин і кісток щелепно-лицевої ділянки. Вміти провести диференційну діагностику пухлин і пухлино подібних утворів кісток, м'яких тканин.</li> <li>13. Вміти провести диференційну діагностику злоякісних новоутворів шкіри обличчя, кісток щелепно-</li> </ol>
---	---

<p>нориці гайморової порожнини</p> <p>9. Знати діагностику, методи диференційної діагностики і лікування специфічних запальних процесів у щелепно-лицевій ділянці.</p> <p>10. Знати диференційну діагностику ушкоджень і хвороб скронево-нижньощелепного суглоба.</p> <p>11. Знати діагностику, диференційну діагностику, методи лікування хвороб слинних залоз. Знати діагностику, диференційну діагностику, методи лікування нейрогенних хвороб обличчя і щелеп.</p> <p>12. Знати хірургічні методи лікування різних форм періодонтиту, хвороб пародонта.</p> <p>13. Знати методи невідкладної допомоги при травматичних ушкодженнях м'яких тканин і кісток щелепно-лицевої ділянки.</p> <p>14. Знати диференційну діагностику пухлин і пухлиноподібних утворів кісток, м'яких тканин. Методи лікування.</p> <p>15. Знати хірургічні методи лікування передраку слизової оболонки, шкіри обличчя та шиї.</p> <p>16. Знати сучасні методи діагностики новоутворів щелепно-лицевої ділянки.</p>	<p>лицевої ділянки, слинних залоз.</p>
---	--

<p>17. Знати диференційну діагностику злоякісних новоутворів шкіри обличчя, кісток щелепно-лицевої ділянки, слинних залоз.</p> <p>18. Знати профілактику, діагностику і лікування вроджених вад розвитку щелепно-лицевої ділянки у дітей.</p> <p>Знати сучасні уявлення про дентальну імплантацію.</p>	
--	--

<b>Курс 3</b>	<b>Хірургічна стоматологія (в т.ч. невідкладні стани в стоматологічній практиці та тактична медицина)</b>		
<b>Навчальна мета</b>	<b>Знати топографічну анатомію щелепно-лицевої ділянки, вміти виконувати обстеження хворого з хірургічними стоматологічними захворюваннями та травмами щелепно-лицевої ділянки, різні види місцевого знеболювання, вміти надати невідкладну допомогу при гострих запальних процесах одонтогенної етіології, травматичних пошкодженнях, кровотечах щелепно-лицевої ділянки, провести диференційну діагностику й визначити показання до госпіталізації при ускладненнях гнійно-запальних хвороб одонтогенної етіології, специфічних запальних процесах, пухлинах і пухлиноподібних утворах кісток, м'яких тканин у щелепно-лицевій ділянці.</b>		
<b>Знання</b>	<b>Уміння</b>		
<b>Практичні навички/компетентності (за спеціальністю «Стоматологія»)</b>			
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	Оцінка стану м'яких тканин обличчя, лімфатичних і слинних залоз, твердих тканин зуба, пародонта і слизової оболонки порожнини рота у дорослих і дітей	С	120
2	Рентгенологічні методи дослідження: – ортопантомографія – контактна рентгенографія – радіовізіографія – 3D рентгенографія	С	20

3	Забір матеріалу (мазків і біоптатів) для цитологічного і патоморфологічного Досліджень	С	5
4	Визначення чутливої рецепції тканин і органів щелепно-лицевої ділянки	С	5
5	Місцеве знеболювання щелепно-лицевої Ділянки	С	100
6	Видалення зубів типовим методом	С	65
7	Видалення зубів атипичним методом	А	10
8	Видалення тимчасових і постійних зубів у Дітей	С	50
9	Хірургічне лікування захворювань тканин Пародонта	А	5
10	Пластика вуздечки губ, язика, Вестибулопластика	А	5
11	Асистування при хірургічних операціях у щелепно-лицевому стаціонарі	А	2
12	Розтин абсцесу і флегмони	А	5
13	Розтин слизової оболонки при перикоронариті	С	5
14	Зупинка кровотечі при травмах	С	2
15	Зупинка кровотечі з лунки видаленого зуба	С	5
16	Накладання і зняття шин при переломах Щелеп	В	2
17	Вправлення вивиху скронево-нижньощелепного суглоба	С	2
18	Застосування транспортних шин згідно з Показаннями	В	1
19	Надання невідкладної допомоги при непритомності, шокові, колапсі	С	10

## КРЕДИТНИЙ МОДУЛЬ III «Хірургічна стоматологія»

*Всього годин:120*

*(лекції –24 годин, семінарські – 18 годин, практичні заняття -66 години,  
самостійна робота – 24 години)*

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин				Вид контролю	
	Всього	Аудиторних				Самостійна робота
		Лекцій	Семінарських	Практичних		
<b>4. Хірургічна стоматологія в тому числі й (невідкладні стани в стоматологічній практиці та тактична медицина)</b>	<b>120</b>	<b>24</b>	<b>6</b>	<b>66</b>	<b>24</b>	
4.1.Невідкладна допомога при патології серцево-судинної системи. ГКС: напад стенокардії, гострий інфаркт міокарда, раптова коронарна смерть, гіпертонічна хвороба. Невідкладна допомога при патології серцево-судинної системи. Синкопальні стани. Колапс.				6		
4.2.Невідкладна допомога при патології дихальної системи. Бронхіальна астма.Набряк легень. Асфіксія. Тромбоемболія легеневої артерії. Невідкладна допомога при розладах нервової системи. Епілепсія				6		

<p>4.3 Невідкладні стани в ендокринології. Гіпо- і гіперглікемічна кома, кетоацидотична кома, гіпотиреоїдна кома та тиреотоксичний криз. Невідкладна допомога в амбулаторних умовах. Анафілактичний шок, набряк Квінке, кропивниця, гострі токсикоз-алергічні ураження шкіри та слизових оболонок. Невідкладна терапія в амбулаторних умовах. Ураження токсичними речовинами.</p>				6	
---	--	--	--	---	--

### ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ З ХІРУРГІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ ДЛЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ

№п/п	Тема	Кількість годин
1.	Клініка, діагностика та лікування туберкульозу, сифілісу та актиномікозу ШЛД	2
2.	Запальні і дистрофічні захворювання слинних залоз	2
3.	Диференційна діагностика пухлин та пухлиноподібних новоутворень ЩЛД	2
4.	Етіопатогенез загальних процесів ЩЛД. Шляхи поширення інфекційн м'яких тканинах та профілактика загальних процесів ЩЛД	2
5.	Методи лікування гострих та хронічних одонтогенних гайморитів.	2
6.	Ускладнення неогнестрільних переломів щелеп. Травматичний остеомієліт щелеп. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика та лікування.	2
7.	Стоматологічна імплантація. Класифікація та види імплантатів. Покази і протипокази.	2
8.	Синусліфтинг. Види синусліфтингу. Покази і протипокази.	2
9.	Етіологія та патогенез зубощелепних деформацій. Діагностика, клінічні форми, класифікація. Лікування та профілактика зубощелепних деформацій у дітей.	2

10.	Ураження трійчастого нерва при травматичних ушкодженнях ЩЛД. Травматичні пошкодження ЩЛД у дітей.	2
11.	Поняття про шок, анафілактичний шок, алергічні реакції в практиці лікаря- стоматолога. Алгоритм надання невідкладної допомоги.	2
12.	Ротова порожнина як осередок формування та циркуляції антибіотикорезистентних мікроорганізмів. Методи визначення чутливості мікроорганізмів до антибіотиків	2
Всього		24

**ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ХІРУРГІЧНОЇ  
СТОМАТОЛОГІЇ ДЛЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ**

№	НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин
1	Операція видалення зуба. Методи лікування ускладнень, що виникають під час та після видалення зубів. Профілактика ускладнень.	6
2	Диференційна діагностика запальних захворювань одонтогенної етіології ( періодонтит, періостит, остеомиєліт, перикоронарит, флегмони, абсцеси та ін.). Ускладнення гнійно-запальних захворювань одонтогенної етіології.	6
3	Лімфаденіти, фурункули, карбункули, бешихове запалення, нома. Їхня диференційна діагностика, методи лікування .	6
4	Диференційна діагностика одонтогенного та риногенного гайморитів. Методи лікування перфоративного гаймориту, оперативне лікування перфорації гайморової порожнини. Захворювання слинних залоз, їх диференційна діагностика. Методи лікування.	6
5	Диференційна діагностика та лікування патологічних процесів та захворювань скронево-нижньощелепного суглобу. Неврогенні захворювання щелепно-лицевої області. Хірургічні методи лікування передраків слизової оболонки порожнини рота та шкіряного покриву. Диференційна діагностика пухлин та пухлиноподібних утворень м'яких тканин та кісток щелепно-лицевої ділянки	6

6	Злоякісні новоутворення шкіри обличчя, органів порожнини рота, слинних залоз та кісток щелепно-лицевої ділянки. Діагностика, методи лікування. Хірургічні методи лікування захворювань пародонта (гінгівотомія, клаптеві операції). Корекція прикріплення вуздечок губ і язика.	6
7	Реконструктивна та відновлююча хірургія. Методи операцій. Реконструкція коміркового відростка, синус-ліфтинг, пластика носа, пластика підборіддя. Амбулаторні операції на комірковому відростку ( атипове видалення зуба, резекція верхівки кореня зуба, імплантація, реплантація, ампутація кореня, гемісекція, цитотомія, цистектомія)	6
8	Ураження трійчастого нерва при травматичних ушкодженнях ЩЛД. Травматичні пошкодження тканин щелепно-лицевої ділянки у дітей. Принципи діагностики та надання хірургічної допомоги. Вроджені та набуті дефекти, деформації щелепно-лицевої ділянки у дітей. Комплексне лікування та реабілітація. Анкілоз СНЩС (клініка, діагностика, принципи лікування).	6
9	Семінарське підсумкове заняття. Захист презентації за темою модуля	6
	Всього	54

## ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ХІРУРГІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ ДЛЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ

№ п/п	<i>Те ма</i>	<i>Кількість годин</i>
1.	Диференційна діагностика запальних захворювань одонтогенної етіології (періодонтит, періостит, остеомієліт, перикоронит, флегмона, абсцес та ін.).	4
2.	Диференційна діагностика ушкоджень і захворювань скронево-нижньощелепного суглоба.	4
3.	Реконструктивно-відновна хірургія м'яких тканини та кісток ЩЛД.	4
4.	Пухлини та пухлиноподібні новоутворення у дітей. Діагностика, диференційна діагностика та лікування.	4
5.	Травматичні пошкодження тканин щелепно-лицевої ділянки у дітей. Принципи діагностики та надання хірургічної допомоги.	4
6.	Сучасні методи діагностики та лікування в клінічній онкології.	4
<b>Всього</b>		<b>24</b>

## Кредитний модуль дисципліни «Ортопедична стоматологія»

<b>1. Загальна інформація</b>	
Навчальний рік	2023-2024
Назва дисципліни, код	Ортопедична стоматологія
Рік навчання (рік, на якому реалізується вивчення дисципліни)	6-й
Семестр (семестр, у якому реалізується вивчення дисципліни)	11-Й 12-Й
Тип дисципліни/модулю (обов'язкова/вибіркова)	Обов'язкова
Викладачі (імена, прізвища, наукові ступені і звання викладачів, які викладають дисципліну, контактний e-mail)	<p>д.мед.н., професор ПОТАПЧУК А.М.  <a href="mailto:anatoliy.potapchuk@uzhnu.edu.ua">anatoliy.potapchuk@uzhnu.edu.ua</a>  <a href="https://scholar.google.com.ua/citations?user=Lw6WtwYAAAAJ&amp;hl=uk&amp;oi=ao">https://scholar.google.com.ua/citations?user=Lw6WtwYAAAAJ&amp;hl=uk&amp;oi=ao</a></p> <p>к.мед.н., доц. Русин В.В.  <a href="mailto:vitaliy.rusyn@uzhnu.edu.ua">vitaliy.rusyn@uzhnu.edu.ua</a>  <a href="https://scholar.google.com.ua/citations?user=EQ8xxZwAAAAJ&amp;hl=uk">https://scholar.google.com.ua/citations?user=EQ8xxZwAAAAJ&amp;hl=uk</a></p> <p>ст.викладач Шеверя С.М.  <a href="mailto:stepan.sheveria@uzhnu.edu.ua">stepan.sheveria@uzhnu.edu.ua</a>  <a href="https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&amp;user=9YmyLdQAAAAJ">https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&amp;user=9YmyLdQAAAAJ</a></p> <p>ст.викладач Рак Ю.В.  <a href="mailto:yuriy.rak@uzhnu.edu.ua">yuriy.rak@uzhnu.edu.ua</a>  <a href="https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&amp;user=0NclS3cAAAAJ">https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&amp;user=0NclS3cAAAAJ</a></p> <p>ас. Мошак Ю.В.  <a href="mailto:yulianna.moshak@uzhnu.edu.ua">yulianna.moshak@uzhnu.edu.ua</a>  <a href="https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&amp;user=HXtoYu8AAAAJ">https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&amp;user=HXtoYu8AAAAJ</a></p> <p>ас. Криванич А.В.  <a href="https://scholar.google.com/citations">https://scholar.google.com/citations</a></p>
Кількість кредитів ECTS	4,0
Кількість годин (лекції/ практичні заняття/ самостійна робота студентів)	120 (лекцій – 24, семінарські заняття – 6, практичні заняття – 66, самостійна робота – 28)
Мова навчання	Українська
<b>2. Коротка анотація до курсу</b>	
<p>«Ортопедична стоматологія» як навчальна дисципліна базується на вивченні функціональної анатомії зубощелепної системи, біомеханіку жувального апарату, функціональну перебудову жувальної системи, вміти провести клінічне обстеження стану зубощелепної системи, вміти провести ортопедичні методи лікування дефектів коронок зубів, зубних рядів, захворювань тканин пародонта, висково-нижньощелепного суглоба нескладними конструкціями зубних протезів.</p>	

## ЗМІСТ ОBOB'ЯЗKOBИX КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬO- ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

Курс 4	Ортопедична стоматологія
Навчальна мета	Розуміти функціональну анатомію зубощелепної системи, біомеханіку жувального апарату, функціональну перебудову жувальної системи, вміти провести клінічне обстеження стану зубощелепної системи, вміти провести ортопедичні методи лікування дефектів коронок зубів, зубних рядів, захворювань тканин пародонта, висково-нижньощелепного суглоба нескладними конструкціями зубних протезів.
<b>Знання</b>	<b>Уміння</b>
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Знати функціональну анатомію зубощелепної системи, біомеханіку жувального апарату, функціональну перебудову жувальної системи при патології і після ортопедичного лікування.</li> <li>2. Знати види і фактори оклюзії, особливості обстеження зубощелепної системи в ортопедичній стоматології.</li> <li>3. Знати ортопедичні методи в комплексному лікуванні хвороб тканин пародонта.</li> <li>4. Знати ортопедичні методи відновлення дефектів коронок зубів (вкладками, вінірами, штучними коронками, куксовими та штифтовими конструкціями).</li> <li>5. Знати особливості ортопедичного лікування</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Вміти провести клінічне обстеження стану зубощелепної системи.</li> <li>2. Визначати діагноз дефектів коронок зубів, зубних рядів, захворювань тканин пародонта, висково-нижньощелепного суглоба.</li> <li>3. Вміти провести ортопедичні методи в комплексному лікуванні хвороб тканин пародонта.</li> <li>4. Вміти провести ортопедичне лікування та профілактику таких захворювань: <ul style="list-style-type: none"> <li>• підвищене стирання твердих тканин зубів та його ускладнень,</li> <li>• часткова відсутність зубів,</li> <li>• повна відсутність зубів,</li> <li>• захворювання висково-нижньощелепного суглоба, обумовлені порушеннями в зубощелепній системі.</li> </ul> </li> <li>5. Вміти виготовити незнімні та знімні нескладні конструкції зубних протезів (штифтові зуби,</li> </ol>

<p>часткових дистально обмежених дефектів зубних рядівмостоподібними конструкціями.</p> <p>6. Знати методи надання невідкладноїдопомоги в ортопедичній стоматології.</p> <p>7. Знати особливості підготовки порожнини рота до протезуваннязалежно від вибору конструкції протеза.</p> <p>8. Знати ортопедичні методи лікування при частковій і повній відсутності зубів знімними протезами, механізмиадаптації до них.</p> <p>9. Знати особливості догляду за ортопедичними конструкціями і гігієна ротової порожнини під час користування ними.</p> <p>10. Знати основні та допоміжні зуботехнічні матеріали Мати уявлення про сучасні технологіївиготовлення протезів.</p> <p>11. Знати клініку, діагностику й ортопедичне лікування при підвищеному стиранні твердих тканин зубів.</p> <p>12. Знати об'єм ортопедичних втручань при зубощелепних деформаціях.</p> <p>13. Знати методи ортопедичнолікування хвороб скронево-нижньощелепних суглобів, реабілітації хворих.</p> <p>14. Знати особливості щелепно-лицьового протезування і підготовкихворих до цих втручань, стоматологічну</p>	<p>коронки, мостоподібні протези тощо).</p>
--	---

реабілітацію.

<b>Практичні навички/компетентності</b> (за спеціальністю «Стоматологія»)			
<b>№</b>	<b>Перелік практичних навичок/компетентностей</b>	<b>Рівень оволодіння</b>	<b>Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)</b>
1	Оцінка стану м'яких тканин обличчя, лімфатичних і слинних залоз, твердих тканин зуба, пародонта і слизової оболонки порожнини рота	С	25
2	Спеціальні методи дослідження: - ортопантомографія - 3D рентгенографія - гальванометрія та ін.	С	5
3	Зняття відбитків щелеп	С	25
4	Усунення травматичної оклюзії при хворобах пародонта, вибіркоче пришліфування зубів	А	10
5	Накладання тимчасових шин	В	5
6	Підготовка коронок зубів до протезування	С	10
7	Препарування зуба під вкладку і моделювання її	С	5
8	Визначення класу дефекту зубних рядів	С	25
9	Визначення жувальної ефективності за Агаповим М. І.	С	25
10	Припасування і фіксація коронок	С	10
11	Припасування і фіксація вінірів	В	5
12	Визначення стану прикусу	С	25
13	Визначення особливостей оклюзії	С	10
14	Оцінка рухів нижньої щелепи	С	10
15	Виконання клінічних функціональних проб	С	10
16	Моделювання куксової вкладки і подальша її Фіксація	В	5

17	Корекція незнімних і знімних ортопедичних Конструкцій	С	10
18	Зняття коронок	С	10

### КРЕДИТНИЙ МОДУЛЬ IV «Ортопедична стоматологія»

*Всього годин: 120*

*(лекції – 24 години, семінарські – 6 годин, практичні заняття - 66 години, самостійна робота – 24 години)*

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин				Види контролю	
	Всього	Аудиторних				Самостійна робота
		Лекцій	Семінарських	Практичних		
<b>Годин</b>	<b>120</b>	<b>24</b>	<b>6</b>	<b>66</b>	<b>Залік</b>	

### ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ З ОРТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ ДЛЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ

№ п/п	Тема	Кількість годин
1	Функціональна анатомія і біомеханіка жувального апарату в нормі та при захворюваннях. Оклюзія і її види та принципи її балансування. Просторове міжальвеолярне співвідношення щелеп відносно орієнтирів черепа. Методи визначення з допомогою лицевої дуги.	2
2	Часткові знімні пластинчасті протези. Покази, протипокази. Клініко-лабораторні етапи виготовлення.	2
3	Нюанси рентгенологічної діагностики у щоденній стоматологічній практиці. Практичні основи конусно променевої комп'ютерної томографії в ортопедичній стоматології. Навігаційна імплантологія.	2

4	Сучасні технології художньої реставрації твердих тканин. Адгезивні протоколи та вибір протетичних конструкцій.	2
5	Сучасні технології протезування суцільнокерамічними конструкціями.	2
6	Бюгельні протези. Покази, протипокази. Клініко-лабораторні етапи виготовлення.	2
7	Мікропротезування. Вкладки та вініри. Клініко-технологічні аспекти застосування.	2
8	Цифрові технології в ортопедичній стоматології.	2
9	Судова стоматологія. Ідентифікація осіб за стоматологічним статусом.	2
10	Ризики дентальної імплантації. Характеристики протетичних конструкцій з опорою на дентальні імплантати.	2
11	Особливості ортопедичної реабілітації постімплантаційних пацієнтів.	2
12	Дисколорація зубів. Етіологія, патогенез. Особливості лікування.	2
<b>Всього</b>		<b>24</b>

**ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З  
ОРТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ ДЛЯ ЛІКАРІВ-  
ІНТЕРНІВ**

№ п/п	<i>Тема</i>	<i>Кількість годин</i>
1.	Обстеження хворого в клініці ортопедичної стоматології та підготовка до протезування.	6
2.	Клініка і ортопедичне лікування дефектів коронок зубів.	6
3.	Ортопедичне лікування патології твердих тканин зуба штифтовими конструкціями, вкладками, частковими коронками та повними штучними коронками..	6
4.	Заміщення дефектів зубних рядів мостоподібними протезами	6
5.	Ортопедичне лікування повної втрати зубів знімними протезами	6
6.	Протезування при повній відсутності зубів	6
7.	Основні принципи комплексного лікування захворювань пародонту.	6
8.	Патологічна стертість зубів та ортопедичне лікування захворювань скронево-нижньощелепного суглоба	6
9.	Ортопедичні методи лікування переломів щелеп та їх наслідків.	6
10.	Конструкційні особливості та планування бюгельних протезів.	6
11.	Основні принципи ортопедичного лікування дефектів зубних рядів з використанням імплантатів.	6
12.	Семінарське підсумкове заняття. Захист презентації за темою модуля	6
<b>Всього</b>		<b>72</b>

## ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ОРТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ ДЛЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ

№п/п	Тема	<i>Кількість годин</i>
1.	Вплив сучасних зуботехнічних матеріалів та ортопедичних конструкцій на тканини порожнини рота, профілактика та методи усунення патології. Основні та допоміжні матеріали, які використовують у ортопедичній стоматології та зуботехнічному матеріалознавстві.	6
2	Особливості клініки, діагностики та ортопедичного лікування у разі патологічного стирання зубів. Ортопедичні втручання у разі зубощелепних деформацій.	6
3	Особливості ортопедичного лікування часткових дефектів зубних рядів мостоподібними конструкціями з опорою на дентальні імплантанти.	6
4	Особливості ортопедичного лікування у разі часткової відсутності зубів знімними протезами. Механізми адаптації до них. Корекція протезів.	6
<b>Всього</b>		<b>24</b>

## Кредитний модуль дисципліни «Ортодонтія»

<b>1. Загальна інформація</b>	
Навчальний рік	2025-2026
Назва дисципліни, код	Ортодонтія
Рік навчання (рік, на якому реалізується вивчення дисципліни)	6-й
Семестр (семестр, у якому реалізується вивчення дисципліни)	11-Й 12-Й
Тип дисципліни/модулю (обов'язкова/вибіркова)	Обов'язкова
Викладачі (імена, прізвища, наукові ступені і звання викладачів, які викладають дисципліну, контактний e-mail)	к.мед.н., доцент Ворник В.З. <a href="mailto:viktorija.ivaskevych@uzhnu.edu.ua">viktorija.ivaskevych@uzhnu.edu.ua</a> <a href="https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&amp;user=fSTOSmEAAAAJ">https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&amp;user=fSTOSmEAAAAJ</a> ст.викладач Рівіс М.В. <a href="mailto:mariya.rivis@uzhnu.edu.ua">mariya.rivis@uzhnu.edu.ua</a> <a href="https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&amp;user=s30QmwwAAAAJ">https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&amp;user=s30QmwwAAAAJ</a> ст. викладач Костенко О.Є. <a href="mailto:oleksandr.kostenko@uzhnu.edu.ua">oleksandr.kostenko@uzhnu.edu.ua</a> <a href="https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&amp;user=X4HFzeAAAAAJ">https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&amp;user=X4HFzeAAAAAJ</a>
Кількість кредитів ECTS	3,0
Кількість годин (лекції/ практичні заняття/ самостійна робота студентів)	90 (лекцій – 6, семінарські заняття – 6, практичні заняття – 66,самостійна робота – 12)
Мова навчання	Українська
Адреса, телефон та регламент роботи клінічної бази, бюро... (у разі потреби)	-
<b>2. Коротка анотація до курсу</b>	
«Ортодонтія» як навчальна дисципліна базується на вивченні розуміння морфологічної і функціональної характеристики фізіологічного прикусу, вміти визначити діагноз аномалії розвитку зубів та прикусу, деформації щелеп, вміти проконсультувати батьків та надати доцільну інформацію щодо факторів ризику розвитку ортодонтичної патології у дітей.	

## ЗМІСТ ОБОВ'ЯЗКОВИХ КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

<b>Курс 5</b>	<b>Ортодонція</b>	
<b>Навчальна мета</b>	<b>Розуміти морфологічну і функціональну характеристики фізіологічного прикусу, вміти визначити діагноз аномалії розвитку зубів та прикусу, деформації щелеп, вміти проконсультувати батьків та надати доцільну інформацію щодо факторів ризику розвитку ортодонтичної патології у дітей.</b>	
	<b>Знання</b>	<b>Уміння</b>
	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Знати морфологічну і функціональну характеристики фізіологічного прикусу в різні вікові періоди.</li> <li>2. Знати сучасні уявлення про чинники і патогенез зубощелепно-лицьових аномалій.</li> <li>3. Знати морфофункціональну характеристику патологічних видів прикусу залежно від віку.</li> <li>4. Знати особливості діагностики зубощелепних аномалій у різні вікові періоди ( клінічний метод, біометрія діагностичних моделей щелеп, рентгенологічні методи, фото-, антропометрія, функціональні методи).</li> <li>5. Знати загальні принципи і засоби ортодонтичного лікування для усунення місцевих та соматичних порушень.</li> <li>6. Знати клініку, принципи лікування і профілактику аномалій окремих зубів залежно від віку.</li> <li>7. Знати клініку, методи лікування і профілактику аномалій прикусу в</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Вміти провести клінічне обстеження хворого.</li> <li>2. Вміти діагностувати аномалії розвитку зубів та прикусу, деформації щелеп.</li> <li>3. Визначати показання до консультації лікаря-ортодонта.</li> </ol>

<p>різні вікові періоди.</p> <p>8. Знати тактику ортодонтичного лікування підлітків і дорослих.</p> <p>9. Знати особливості ортопедичного лікування зубів і зубних рядів у дітей і підлітків.</p> <p>10. Знати морфофункціональні зміни зубощелепного апарату при вроджених вадах розвитку обличчя і щелеп, стоматологічну реабілітацію хворих.</p> <p>11. Знати методи і засоби профілактики зубощелепних аномалій та деформацій у різні вікові періоди.</p> <p>12. Знати особливості гігієни порожнини рота за наявності ортодонтичних конструкцій у порожнині рота.</p>			
<b>Практичні навички/компетентності</b> (за спеціальністю «Стоматологія»)			
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	Оцінка стану м'яких тканин обличчя, лімфатичних і слинних залоз, твердих тканин зуба, пародонта і слизової оболонки порожнини рота	С	20
2	Спеціальні методи дослідження: ортопантомографія 3D рентгенографія	С	5
3	Зняття відбитків щелеп	С	20
4	Оцінка стану прикусу	С	20
5	Усунення факторів ризику розвитку зубощелепних аномалій	С	5
6	Оцінка гігієнічного стану порожнини рота за наявності ортодонтичних конструкцій	С	5
7	Навчання пацієнтів правилам гігієни ротової порожнини і догляду за ортодонтичними Конструкціями	С	5

8	Призначення корегувальної міогімнастики при зубо-щелепних аномаліях	A	5
9	Психотерапія для дітей і батьків під час ортодонтичного лікування	A	1
10	Соціальна консультація сім'ї ортодонтичного Хворого	A	1
11	Визначення вад розвитку лицьового черепа	C	2
12	Оцінка показань і протипоказань до ортодонтичного лікування з урахуванням віку пацієнта	C	5
13	Проведення біометрії моделей щелеп	A	5
14	Призначення засобу функціональної корекції патології прикусу	A	5
15	Зішліфовування горбів тимчасових зубів	C	5
16	Фіксація ретейнера	A	2
17	Фіксація ланки еластичного ланцюжка	A	2
18	Корекція вимови	A	2

## КРЕДИТНИЙ МОДУЛЬ V «Ортодонтія»

*Всього годин: 90*

*лекцій – 2 год., семінарських – 6 год., практичні заняття  
-66 год., самостійна робота – 12 годин)*

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин					Видиконтролю
	Всього	Аудиторних			Самостійна робота	
		Лекцій	Семінарські	Практичних		
Годин	<b>90</b>	<b>6</b>	<b>6</b>	<b>66</b>	<b>12</b>	залік

### ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З ОРТОДОНТІЇ ДЛЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ

№ п/п	Тема	К-сть годин
1.	Сучасні брекет-системи: структурні особливості брекета та аналіз методик позицінування.	2
2.	Лікування і профілактика дефектів зубів і зубних рядів у дітей.	2
3.	Методи діагностики зубо-щелепних аномалій та ефективності надання ортодонтичної допомоги дітям і підліткам	2
<b>Всього</b>		<b>6</b>

### ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ОРТОДОНТІЇ ДЛЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ

№ п/п	Тема	К-сть годин
1.	Організація ортодонтичної допомоги дітям та підліткам, дорослим. Показання до консультації лікаря-ортодонта. Диспансеризація у ортодонтії. Морфологічна і	6

	функціональна Характеристика фізіологічного прикусу у різні вікові періоди. Методи обстеження в ортодонтії.	
2.	Сучасні уявлення про чинники і патогенез зубощелепно-лицьових аномалій .Морфо-функціональна характеристика патологічних видів прикусу залежно від віку.	6
3.	Вікові аспекти етапів ортодонтичного лікування. Особливості клініки, лікування та профілактики патології прикусу в різні вікові періоди.	6
4.	Особливості діагностики зубо-щелепних аномалій у різні вікові періоди (клінічний метод, біометрія діагностичних моделей щелеп, рентгенологічні методи, фото-антропометрія, функціональні методи). Загальні принципи і засоби ортодонтичного лікування для усунення місцевих та соматичних порушень.	6
5	Особливості клініки, діагностики, лікування та профілактики аномалій окремих зубів залежно від віку.	6
6.	Особливості клініки,лікування та профілактики сагітальних, вертикальних та тренсверзальних аномалій зубів у різні вікові періоди.	6
7.	Характер місцевих порушень при аномаліях форми зубних рядів, оцінка психосоматичного стану. Методи лікування і Профілактики	6
8.	Характер порушень при травмах зубів і щелеп у дітей, особливості їх ортопедичного лікування.	6
9	Морфо-функціональні зміни зубо-щелепного апарату при вроджених вадах розвитку обличчя і щелеп. Стоматологічна реабілітація хворих	6
10.	Порушення мовлення при патології прикусу, методи корекції.	6
11.	Методи і засоби профілактики зубо-щелепних аномалій та деформацій у різні вікові періоди. Особливості гігієни порожнини рота за наявності ортодонтичних конструкцій у порожнині рота.	6
12.	Семінарське підсумкове заняття. Захист презентації за темою модуля	6
<b>Всього</b>		<b>72</b>

## ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ОРТОДОНТІЇ ДЛЯ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ

№п/п	Тема	Кількість годин
1	Виховання стоматологічного та ортодонтичного здоров'я	6
2	Загальні принципи та правила ортодонтичної допомоги.	6
<b>Всього</b>		12

### Методи навчання

Основні види навчальних занять у вищих навчальних закладах:

- лекція
- практичні заняття
- семінарські заняття
- консультація
- самостійна робота

Лекція – основна форма проведення навчальних занять призначена для засвоєння теоретичного матеріалу. Тематика курсу лекцій визначається робочою початковою програмою. Можливо читання окремих лекцій з проблем, які стосуються навчальної дисципліни, але неохоплені навчальною програмою. Лекції проводяться професорами і доцентами.

Практичне заняття – форма навчального заняття при якій викладач організовує детальний розгляд інтернами теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння та навички їх практичного застосування. Перелік тем практичних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Проведення практичного заняття ґрунтується на підготовленому методичному матеріалі, які готуються викладачем якому доручено проведення практичних занять.

Семінарські заняття – форма навчального заняття при якій викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до котрих інтерни готують тези виступів на підставі виконання рефератів. Семінарські заняття проводяться з однією академічною групою. Перелік тем семінарських занять визначається робочою навчальною програмою.

Консультація – форма заняття при якій інтерн отримує відповідь від викладача на окремі запитання або пояснення певних теоретичних положень. Консультація може бути індивідуальною або груповою. Обсяг часу відведений викладачу для проведення консультації визначається навчальним планом.

Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у

час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Навчальний час самостійної роботи регламентується робочим навчальним планом і повинен становити не більше 1/3 загальнонавчального часу інтерна. Зміст визначається навчальною програмою дисципліни.

Методи навчання дозволяють лікарям-інтернам оволодіти аналітико-діагностичними, предметно-спеціальними, інформаційно-комунікаційними та соціально-психологічними компетентностями.

Найпоширенішими методами навчання, які застосовують викладачі кафедри стоматології післядипломної освіти є:

- висвітлення проблемних питань на лекціях, які читаються із використанням мультимедійних презентацій;
- вирішення ситуаційних задач на заняттях, моделювання наближених до клінікиситуаційних завдань;
- обговорення та аналіз якості виконання маніпуляцій, проведених під час практичних занять;
- тестування на практичних заняттях (тести для вхідного та заключного рівня знань);
- відпрацювання практичних навичок у навчально-практичних центрах та клінічних залах у вільний від навчання час та консультації викладачів;
- залучення до індивідуальної наукової роботи;
- самостійна аудиторна і позааудиторна робота згідно з планом кафедри.

### **Заходи з оцінювання результатів проходження інтернатури**

1. Заходи з оцінювання результатів проходження інтернатури складаються з поточного, проміжного та підсумкового оцінювання (атестація).

2. Поточне оцінювання здійснюється викладачами лікарів-інтернів кафедри стоматології післядипломної освіти шляхом контролю за рівнем оволодіння компетентностями, зазначеними у відомості обліку відвідувань та успішності, яка є додатком до програми підготовки в інтернатурі.

3. У разі, якщо за результатами поточного оцінювання встановлено, що базою стажування не надано необхідного обсягу роботи відповідно до програми підготовки в інтернатурі, кафедра вирішує питання про зміну бази стажування.

4. Проміжне оцінювання здійснюється:

профільною кафедрою закладу вищої освіти за результатами проходження освітньої частини програми підготовки в інтернатурі;

куратором лікарів-інтернів на базах стажування проводиться перевірка ступеня оволодіння відповідними компетентностями по завершенню вивчення кожного курсу практичної частини програми підготовки в інтернатурі.

5. Результати проміжного оцінювання ступеня оволодіння відповідними компетентностями фіксуються у відомості обліку відвідувань та успішності та враховуються під час підсумкового оцінювання за шкалою відповідно до вимог програми підготовки в інтернатурі за конкретною спеціальністю.

### Критерії оцінювання рівня знань

Загальна система оцінювання - за звичайний (недиференційований) залік національна оцінка “зараховано” відповідає оцінці від 60 до 100 балів за 100-бальною шкалою, а оцінка “не зараховано” - від 0 до 59 балів.

Кількість балів	Оцінка ЄКТС	За диференційовано/недиференційованою шкалою	
		Екзамен	Залік
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-98	B	Добре	Зараховано
74-81	C	Добре	Зараховано
64-73	D	Задовільно	Зараховано
60-63	E	Задовільно	Зараховано
35-59	Fx	Незадовільно	Незараховано
0-34	F	Незадовільно	Незараховано

## **Методичне забезпечення**

До кожного змістовного модулю навчальної програми підготовлені методичні розробки для проведення практичних занять, семінарських занять для лікарів-інтернів та викладачів, які розроблені на кафедрі (Перелік методичних розробок додається).

### **ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ, НА ЯКИХ СИЛАБУС, РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА, ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ**

1. Наказ МОЗ України від 22 червня 2021 р. № 1254 «Про затвердження Положення про інтернатуру та вторинну лікарську (провізорську) спеціалізацію».
2. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 22 лютого 2019 року № 446 (у редакції наказу Міністерства охорони здоров'я України від 18 серпня 2021 року №1753).
3. Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 763 від 20.11.2006 р. «Про запровадження ліцензійного інтегрованого іспиту «Крок3.Стоматологія» як складової частини державної атестації лікарів-інтернів, які навчаються в інтернатурі за спеціальністю «Стоматологія».

## РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Екологічні аспекти карієсу зубів та хвороб пародонту: монографія /Горзов І.П., Потапчук А.М. – 1998. – 225 с.
2. Основи стоматології : навч. посіб., 2-е вид. /Потапчук А.М. – Ужгород. 2006. – 450 с.
3. Сучасна фізіотерапія та діагностика в стоматології : навч. посіб. / А. М. Потапчук, П. П. Добра, В. В. Русин, О. Ю. Рівіс. - Ужгород : Бреза А. Е., 2012. - 449 с.
4. Стоматологія: у 2 книгах. — Книга 1: підручник (ВНЗ III—IV р. а.) / М.М. Рожко, З.Б. Попович, В.Д. Куроєдова, А.М. Потапчук та ін.; за ред. М.М. Рожка
5. Алгоритми надання невідкладної медичної допомоги в стоматологічній практиці [Текст] : [навч. посіб.] / [Н. І. Жеро, Н. М. Маляр-Газда, В. М. Криванич ; під ред. Н. І. Жеро]. - Ужгород : Сабов А. М., 2018. - 83 с.
6. Hygiene and human ecology.Publishing house/ O.V.Fera, Ye.Ya. Kestenko, V.M. Kryvanych// UzhNU “Goverla”.- 2019. – P. 247
7. Будова та функція жувального апарату людини: навчальний посібник/ Савичук НО, Клітинська ОВ, Мочалов ЮО,Джуца Петер// Ужгород: ПРАТ «Видавництво «Закарпаття» 2014.- 112 с.
8. Гематологічна абетка Стоматолога: методичні рекомендації/ Гасюк НВ, Клітинська ОВ, Криничко Ф.//Тернопіль - Ужгород, 2017. - 32с.
9. Додаткові методи обстеження в стоматології: начальний посібник/Гасюк НВ, Клітинська ОВ, Черняк ВВ, Бородач ВО, Криванич ВМ.//Тернопіль 2017.- 120с
10. Курс лекцій. Ортодонтія. Частина 1: начальний посібник/ Клітинська ОВ, Костенко ЄЯ, Бородач ВО (разом 13 авторів)// Ужгород, 2017. – 80с.
11. Курс лекцій. Ортодонтія. Частина 2: начальний посібник/ Клітинська ОВ, Костенко ЄЯ, Бородач ВО (разом 13 авторів)// Ужгород, 2017. - 75с.
12. Курс лекцій. Ортодонтія. Частина 3: навчальний посібник/ Клітинська ОВ, Костенко ЄЯ, Бородач ВО (разом 13 авторів)// Ужгород, 2017. - 29с
13. Additional methods of examination in dentistrya manual for self-training for practical classes. Tutorial./Нasyk NV, Klitynska OV,Chernyak VV, Kostenko YeYa, Mochalov YuO, Savchuk OV, Mastruk PO. Ternopil. 2018. - 114 p.
14. Алгоритм ортопедичної реабілітації стоматологічних пацієнтів з використанням дентальних імплантатів. Клітинська ОВ, Костенко Є.Я., Фера М.О., Гончарук – Хомин М.Ю.: навчальний посібник Ужгород. 2018. - 56 с.
15. Клітинська ОВ, Костенко ЄЯ, Гасюк НВ (разом 15 авторів) Профілактика

стоматологічних захворювань Начальний посібник. Ужгород, 2019. – 87с

16. На допомогу студенту та лікарю-інтерну підготовка до «Крок». Шинування: начальний посібник/ Гасюк НВ, Клітинська ОВ, Радчук ВВ. Тернопіль - Ужгород, 2021. 63с.
17. Військова стоматологія: підручник/А.М. Лихота, В.В. Коваленко.- К.: УВМА, АграрМедіаГруп, 2016.- 284 с.
18. Дитяча хірургічна стоматологія. Амбулаторний прийом: навч.посіб. для студ. та лікарів-інтернів /П.І.Ткаченко, С.О. Білоконь, О.В. Гуржій та ін.- Пролтава, АСМІ, 2011.- 102 с.
19. Кириленко І.І. Захворювання слизової оболонки порожнини рота: навч.посіб./ І.І. Кириленко, І.В. Палійчук, М.М. Рожко. - К.: ВСВ «Медицина», 2016.-352 с.
20. Куроедова В.Д. Ортодонтія дитинства: навчальний посібник/В.Д. Куроедова, О.М. Макарова, К.Л. Трофименко.- Полтава, 2018.-128 с.
21. Маланчук В.А. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія у двох томах. Том 2: підруч. [для студ. стомат. факультетів вищ. мед. навч. закл. III-IV рівнів акредитації, лікарів-інтернів, хірургів-стоматологів, щелепно-лицевих хірургів-пластиків]/В.А. Маланчук, І.П. Логвиненко, Т.О. Маланчук. – К.: Логос, 2011.- 608с.
22. Маланчук В.О. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія у двох томах. Том 1: [підруч. для студ. стомат. факультетів вищ. мед. навч. закл. III-IV рівнів акредитації, лікарів-інтернів, хірургів-стоматологів, щелепно-лицевих хірургів-пластиків]/В.О. Маланчук. – К.: Логос, 2011. – 669с.
23. Невідкладні стани у стоматологічній практиці: [навч. посібник для лікарів-інтернів і лікарів-курсантів закл. (факульт.) післядипломної освіти] / І.М. Скрипник, П.М. Скрипников, Л.Я. Богашова, О.Ф. Гопко. – К.: ВСВ Медицина, 2013.-224с.
24. Нідзельський М.Я. Організація стоматологічної допомоги у військових частинах Міністерства оборони України / М.Я. Нідзельський, О.А. , Н.В. Цветкова //Полтава, 2019.- 108 с.
25. Нідзельський М.Я. Ортопедична стоматологія для лікарів-інтернів: навчальний посібник/М.Я. Нідзельський, Г.М. Давиденко, В.В. Кузнецов.- П.: ФОП Болотін А.В., 2016.- 358 с.
26. Скрипников П.М. Терапевтична стоматологія для лікарів-інтернів. Частина 1. Карієс та його ускладнення. Навчально-методичний посібник / Скрипников П.М., Удальцова К.О., Шинкевич В.І., Писаренко О.А., Хавалкіна Л.М., Тимошенко Ю.В., Геранін С.І.- Полтава, 2018.- 278 с.
27. Скрипников П.М. Терапевтична стоматологія для лікарів-інтернів. Частина 2. Хвороби пародонта та слизової оболонки

порожнини рота. Навчально-методичний посібник / Скрипников П.М., Скрипнікова Т.П., Хміль Т.А., Ступак О.П., Дубина В.О., Шевченко В.К., Вітко Ю.М. - Полтава, 2018.- 327 с.

28. Стоматологія: підручник: У 2 книгах.-Кн.1:/[Рожко М.М., Попович З.Б., Куроєдова В.Д. та ін.; за ред. проф. М.М. Рожка. – К.: ВСВ «Медицина», 2013.- 872с.
  29. Стоматологія: підручник: У 2 книгах.-Кн.2:/[Рожко М.М., Кириленко І.І., Денисенко О.Г. та ін.; за ред. проф. М.М. Рожка. – К.: ВСВ «Медицина», 2013.- 992с.
- Терапевтична стоматологія дитячого віку: Підручник для студентів стоматологічних факультетів, інтернів і стоматологів. Т.2 (видання друге, стереотипне) / Хоменко Л.О., Майданник В.Г., Голубєва І.М., Остапко О.І., Біденко Н.В., Кривонос Ю.М./За ред. проф. Л.О. Хоменко. - К.: Книга-плюс, 2017. - 328 с.
30. Терапевтична стоматологія дитячого віку. Карієс зубів та його ускладнення: Підручник для студентів ВМНЗ III - IV рівнів акредитації стоматологічних факультетів, інтернів і стоматологів. Т.1 (видання друге, стереотипне) / Хоменко Л.О., Чайковський Ю.Б., Смоляр Н.І., Савичук О.В., Остапко О.І., Біденко Н.В., Голубєва І.М., Москаленко А.М., Шматко В.І., Любарєц С.Ф., Кононович О.Ф. та ін./За ред. проф. Хоменко Л.О. - К.: Книга-плюс, 2016. - 432 с.
  31. Харьков Л.В., Яковенко Л.Н., Чехова І.Л. Хірургічна стоматологія дитячого віку. - К.: «Книга плюс», 2003.- 480 с.
  32. Шешукова О.В. Діагностика захворювань органів порожнини рота у дітей: Навчальний посібник / О.В. Шешукова, А.І. Падалка, К.С. Казакова. – Полтава, 2018